JUHA JANTUNEN

Valtakunnallinen päiväperhosseuranta vuosi 2021

Melkein parasta antia tähän asti

Hiekkatiellä 80 suruvaippaa (Nymphalis antiopa) ja muutama tässä rannallakin, kertoi kuvaaja *Sb* Sonkajärveltä 28.7.2021. Suruvaipan seurantaruutujen määrä nousi päiväperhosista eniten kesällä 2021.

Kimmo Saarinen
Kirjoittajan osoite – Author's address: Hönöntie 2, FI–54100 Joutseno. Sähköposti: nafi@perhostutkijainseura.fi

Lämmintä oli ja päiväperhosia riitti – varsinkin nokkos- ja sitruunaperhosia. Seurantahistorian parhaimpiin kuulunutta kautta kirittivät myös keisarinviitta, suruvaippa ja monet vaeltajat, sen sijaan sinisiipisten heimolaisia näkyi vähän. Silti runsaslajisia seurantaruutuja ilmoitettiin ennätyksellisen paljon – 50 lajiin yllettiin jo Keski-Pohjanmaalla ja Kainuussa saakka.

Toiseksi paras päiväperhoskesä?

Edellistä kehnoa päiväperhoskesää seurasi yksi parhaimmista perhosvuosista kolmeen vuosikymmeneen. Hyvän kauden ainekset annosteltiin jo alkuvuodesta, kun eteläänkin saatiin "kunnon talvi". Tammi-helmikuussa lämpötilat olivat lähellä pitkän ajan keskiarvoja ja pysyvä lumipeite säilyi laajalti maaliskuun lopulle. Esimerkiksi *N* Helsingin seudulla oli tammikuun puolivälissä peräti 58 cm lunta. Kylmän helmikuun lopulla sää lauhtui jo keväiseksi, mutta kovia pakkasia mitattiin vielä maaliskuussakin; *Ok* Kuhmossa oli 9.3. peräti -38,9 °C. Huhtikuu oli keväälle tyypillisesti vaihtelevan epävakainen, hieman tavanomaista lämpimämpi mutta sateinen. Vesikelit jatkuivat toukokuussa, jolloin monilla paikoilla satoi eniten 50–70 vuoteen. Alkuun pyrytti vielä luntakin, mutta kuun lopulla Suomeen virtasi Venäjältä erittäin lämmintä ilmaa. *Kb* Ilomantsissa 19.5. mitattu +30,8 °C jäi vain niukasti toukokuun lämpöennätyksestä. Kesä-heinäkuussa aurinkoa ja lämmintä riitti, mikä kiritti päiväperhosia huimaan vauhtiin – ja monia lajeja myös toiseen sukupolveen. Kesäkuu oli suuressa osassa Suomea ennätyksellisen kuuma; *Sa* Lappeenrannassa mitattiin Suomen säähavaintohistorian ylin kesäkuun keskilämpötila +20,2 °C. Myös heinäkuu oli monta astetta tavanomaista lämpimämpi, ja kesän ylin lämpötila +34,0 °C mitattiin *Ta* Heinolassa 15.7. *Sa* Kouvolassa puolestaan kirjattiin 18.6.–18.7. pisin yhtämittainen hellejakso (31 päivää) Suomen säähavaintojen historiassa. Helteiden jatkuessa heinäkuussa kärsittiin yleisesti ankarasta kuivuudesta, mikä näkyi myös perhosten määrissä. *Obb* Rovaniemeltä kerrottiin, *kuinka nokkosperhoset toukat käris-*

ANSSI HURME

Kesä-heinäkuun helleputki kelpasi paahdepaikkojen keltaniittyperhoselle (*Coenonympha pamphilus*), joita pistettiin muistiin yli tuhat yksilöä. Seurannassa näin tapahtui edellisen kerran 17 vuotta sitten, kesällä 2004.

National Butterfly Recording Scheme in Finland (NAFI): summary for 2021

Data for NAFI, based on voluntary recording all over the country, was collected traditionally by South Karelia Allergy and Environment Institute and online via the Finnish Biodiversity Information Facility. Based on the NAFI database **https://laji.fi/project/MHL.6/stats** (31.12.2021), the number of observation days by 229 lepidopterists exceeded the previous record from the last year and the butterfly records covered 841 quadrats of the Finnish uniform 27 E grid (Table 1, Fig. 1). In 2021, the total number of butterflies reached its maximum during the 31-year history of the scheme, but the abundance (individuals per observation days) was marginally lower compared to the best NAFI season so far (1995). When compared to the previous season (2020), the butterfly abundance now increased 55 %. However, almost half of the species (46 %) were still less abundant than on average; many coppers, hairstreaks and blues, in particular, appeared in low numbers (Fig. 2). Altogether 107 species, a maximum for recent seven years, were reported (Table 3). In 2021, 28 species had the highest number of individuals and 29 species had the highest number of quadrats at least for a decade. Likewise in 2020, the butterfly season was predominated – and even more noticeably! – by two species overwintering as imago state, *Aglais urticae* and *Gonepteryx rhamni*. These two represented almost one third (32 %) of all individuals reported. *Plebejus argus*, *Nymphalis antiopa*, *Argynnis paphia*, *Erebia ligea* and three others also had the highest number of individuals of all time in NAFI. By contrast, the summer was amongst the worst ones so far for *Aphantopus hyperantus*, *Boloria selene*, *Polyommatus amandus*, *Cyaniris semiargus*, *Lycaena virgaureae* and *L. hippothoe*. *Hesperia comma* was not reported at all. Some migratory species appeared now in larger numbers, especially *Pieris brassicae* and *P. rapae*; a few scarcer migrants were also reported for the first time in many years (e.g. *Colias crocea*, *Pontia edusa*). Indicative to an excellent butterfly season, at least 40 species were reached in 69 quadrats and 50 species in 19 quadrats (Table 4), both new records for the scheme. Seven species were entered in NAFI for the first time in five biogeographical provinces: *Apatura ilia* (*Ok*), *Araschnia levana* (*Lkor*), *Boloria frigga* (*Obb*), *Colias hyale* (*Kl*), *Euphydryas maturna* (*Ok*), *Issoria lathonia* (*Oa*, *Ok*) and *Pontia edusa* (*Kl*). The NAFI database now consists of more than 6.6 million individuals; maps for each species can be viewed and drilled into more detail at NAFI website. In 2022, the scheme will continue and is open for all lepidopterists.

→

Kuva 1. Figure 1. Yhtenäiskoordinaattiruudut (10 x 10 km), joista seurantaan ilmoitettiin tietoja vuonna 2021. Luvut ovat hieman nousseet yhteenvedon tilastoista myöhemmin tallennettujen havaintoerien myötä.

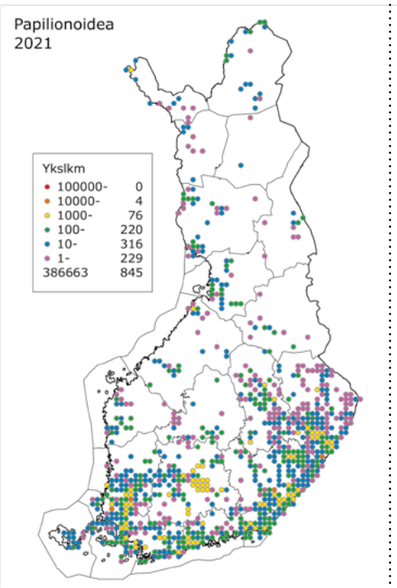

JUHA JANTUNEN

Keisarinviitta (*Argynnis paphia*) painoi edellä ja pienemmät sinnittelivät perässä – kerrassaan osuva näkymä hopeatäplistä viime kesänä! Keisarinviitta oli ensimmäistä kertaa seurannassa kymmenen runsaimman päiväperhosen joukossa.

tyivät nokkosen lehdille keskikesän helteissä ja sateen puutteessa. Kuivan alkukesän vastapainoksi elokuussa satoi lähes koko maassa selvästi tavanomaista enemmän. Kuukauden aikana ei ollut yhtään erityisen lämmintä jaksoa ja säätilastoihin kirjattiin vain yksi hellepäivä; silti kesän 2021 keskilämpötila nousi kesän 1972 rinnalle mittaushistorian toiseksi korkeimmaksi. *Olihan erikoinen kesä! Lämmintä kuin Välimerellä*, summasi eräs. Edellisvuosista poiketen syyskuu oli tavanomaista viileämpi ja pilvisempi; kun pohjoisessa ensilumi satoi maahan jo kuun puolivälissä ja selkeinä öinä oli pakkasta, päiväperhossyksy hiljeni ja hiipui aikaisin moniin edellisvuosiin verrattuna.

Kesällä 2021 päiväperhosia ilmoitettiin seurantaan ennätyksellisen paljon (taulukko 1). *Perhosia oli maalaistalon pellonpientareilla valtavasti, ohdakepuskat loistivat*, ihasteli eräs havaintojensa parissa. Mikäli seuranta-aineistoon olisi edellisvuosien tavoin saatu sisällytettyä myös maatalousympäristön linjalaskentahavaintoja, yksilömäärä olisi noussut ensimmäistä kertaa ja vieläpä reippaasti yli 400 000 perhosen. Hyvissä oloissa myös havaintopäiviä kertyi ennätyspaljon, joskin vain hieman edelliskesää enemmän. Päiväperhosten havaintopäiviin suhteutettu runsaus nousi vuodentakaisesta peräti 55 % ja oli selvästi keskimääräistä suurempi. Tällä mittarilla seuranta-aikaan osuu itse asiassa vain yksi parempi päiväperhoskesä (1995), jonka tasolle olisi hyvinkin noustu laskentalinjojen perhosilla. Niin tai näin, kuluneesta päiväperhoskesästä ei sentään parhaaksi ole, koska melkein joka toisen lajin runsaus jäi keskivertovuodenkin tasosta. Seurantaruutujen kuitenkin havainnoitiin jokseenkin samalla aktiivisuudella kuin keskimäärin ja niistä myös kirjattiin lajeja viime vuosien tasoa.

Havaintoja kokosi jälleen iso joukko vanhoja ja uusia: 51 henkilöä on seurannut mukana ainakin 25 vuotta ja 33 henkilöä osallistui seurantaan nyt ensimmäistä kertaa. Osallistuneista 25 urakoi vähintään sata havaintopäivää; mediaani oli 15 ja keskiarvo 35 havaintopäivää. Kahdella havainnoitsijalla oli perhostietoja yli sadasta seurantaruudusta ja 26:lla muulla vähintään kymmenestä ruudusta. Vain yhteen ruutuun tietonsa perusti reipas sata havainnoitsijaa. Kahdella kolmesta (156) perhostiedot tulivat yhdestä eliömaakunnasta, mutta yhdelle havaintoja kertyi 12 maakunnan alueelta – tuloksena peräti 90 havaittua päiväperhoslajia! Toiseksi yllettiin 72 lajilla, neljä muuta oli nähnyt vähintään 60 lajia ja seuraavat 18 ainakin 50 päiväperhoslajia. Perhospaljous ilmeni myös vastaajien yksilömäärissä: peräti kahdeksan henkilöä kirjasi seurantaan yli 10 000 päiväperhosta, kärjessä Jarmo Huhtanen lähes 65 000 yksilön saaliilla. Osallistujien mediaani oli 233 ja keskiarvo 1 560 päiväperhosta. Perhosmääriltään kesän parhaiksi seurantaruuduiksi nousivat *St* Säkylä (677:325) yli 31 000 yksilöllä ja *Sa* Ruokolahti (679:360) kaikkiaan 63 lajilla.

Seurantaruutujen määrä jäi edelliskesän ennätyksestä, mutta havaintoja kertyi melkein sata ruutua keskimääräistä enemmän (kuva 1). Seurannalle uusia perhosruutuja oli vähemmän (26) kuin yhtenäkään 2000-luvun kesänä; useimmat löytyivät Pohjois-Savosta ja Pohjois-Karjalasta. Keskimääräistä heikommin havainnoituja alueita olivat etelässä Ahvenanmaa, maan keskiosissa Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Häme sekä pohjoisempana itäpuolen Kainuu, Koillismaa ja Sompion Lappi (taulukko 2). Tämä myös heijastui alueiden laji- ja yksilömäärin, jotka olivat tavallista pienempiä myös Uudellamaalla. Hiljaisimmat havaintopäivät osuivat kuitenkin Laatokan Karjalaan, Oulun Pohjanmaalle ja Kittilän Lappiin. Parhaiten päiväperhosia oli suhteessa havaintopäiviin Inarin Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Hämeessä, josta seurantatietoja on nyt jo liki miljoonasta yksilöstä. Lajeissakin se jakaa maakuntien kärkipaikan yhdessä Uudenmaan kanssa 88 päiväperhoslajilla.

Kahdeksan uutta eliömaakuntahavaintoa

Kesän 2021 päiväperhostiedot on järjestetty taulukkoon 3. Edelliseltä kesältä tuttu kärkikaksikko oli edelleen huimassa vauhdissa: nokkosperhosta (*Aglais urticae*) enemmän on kirjattu ainoastaan lanttuperhosia (*Pieris napi*) seurantavuonna 2010, sitruunaperhonen (*Gonepteryx rhamni*) puolestaan tavoitettiin useammasta ruudusta kuin mitään muuta lajia aiemmin yhden kesän aikana. Kärkikastissa vuosi oli erinomainen myös metsänokiperhoselle (*Erebia ligea*), suruvaipalle (*Nymphalis antiopa*) ja ensimmäistä kertaa kärkikymmenikköön yltäneelle keisarinviitalle (*Argynnis paphia*). Vähälukuisemmista lajeista listanousijoita olivat muun muassa jalavanopsasiipi (*Satyrium w-album*), täpläpapurikko (*Pararge aegeria*) ja useimmat Lapin lajit sekä pitkästä aikaa vahvasti vaeltaneet nauris- ja kaaliperhonen (*Pieris rapae, P. brassicae*). Muillekin päiväperhosvaeltajille kesä oli edellistä parempi, joskin ohdakeperhosia (*Vanessa cardui*) tavattiin edelleen

Taulukko 1. Valtakunnallisen päiväperhosseurannan havainnointiaktiivisuus ja päiväperhosmäärät vuonna 2021 verrattuna edelliseen kymmenvuotiskauteen 2011–2020. Table 1. The observation data of NAFI in 2021 compared to the average (2011–2020).

	2021	keskiarvo (mean)	suurin (max)	pienin (min)	yhteensä (total)
Henkilöt (participants)	229	223	266 (19)	192 (13)	1 154
10x10 km ruudut (quadrats)	841	743	939 (20)	563 (12)	2 882
Havaintopäivät (obs.days)	8 691	6 976	8 667 (20)	5 853 (12)	199 324
Lajit (species)	107	105	108 (11)	101 (19)	116
Yksilöt (individuals)	385 327	218 532	292 501 (11)	142 895 (14)	6 616 843
Päivää/ruutu (days/quadrat)	10	10	11 (11)	7 (17)	
Lajia/ruutu (species/quadrat)	13	13	15 (11)	10 (17)	
Yksilöä/päivä (individuals/day)	44	31	43 (11)	22 (14)	

Taulukko 2. Päiväperhoskesä 2021 eliömaakunnittain pohjoisesta etelään. Vertailu perustuu 2000-luvun keskiarvoihin (2001-2020, ero%); 100 % tarkoittaa keskinkertaista, pienemmät sitä heikompaa ja suuremmat parempaa tasoa.
Table 2. Butterfly observations in 2021 by biogeographical provinces from north to south. ero% corresponds to the difference between the summer 2021 and the mean of the period 2001-2020; 100% indicates the average level.

	Havaintoruutuja Quadrats		Havaintopäiviä Obs.days		Lajimäärä Species		Yksilömäärä Individuals		Runsaus Ind./days	
	2021	ero%	2021	ero%	2021	ero%	2021	ero%	2021	ero%
Le / EnL	12	192 %	46	185 %	26	128 %	1664	222 %	36	120 %
Li / InL	16	129 %	72	250 %	24	130 %	1780	490 %	25	196 %
Lkoc / KiL	8	107 %	14	95 %	16	107 %	142	64 %	10	68 %
Lkor / SoL	2	29 %	2	10 %	9	70 %	37	12 %	19	124 %
Ks / Ks	8	68 %	21	43 %	22	89 %	494	74 %	24	172 %
Obb / PeP	30	166 %	263	159 %	48	128 %	2779	122 %	11	77 %
Oba / OP	23	98 %	296	115 %	54	113 %	4063	71 %	14	62 %
Ok / Kn	12	46 %	65	89 %	54	137 %	1903	185 %	29	208 %
Om / KP	23	53 %	164	59 %	54	107 %	3973	72 %	24	121 %
Oa / EP	23	126 %	126	104 %	50	128 %	2813	113 %	22	109 %
Tb / PH	20	90 %	125	54 %	52	103 %	2436	44 %	19	82 %
Sb / PS	78	205 %	544	144 %	56	100 %	15594	163 %	29	113 %
Kb / PK	124	217 %	855	162 %	72	106 %	43591	169 %	51	105 %
St / St	60	148 %	776	154 %	55	102 %	65938	246 %	85	160 %
Ta / EH	85	113 %	1132	124 %	73	109 %	80783	257 %	71	207 %
Sa / ES	114	158 %	1692	164 %	71	104 %	62081	189 %	37	115 %
Kl / LK	12	163 %	75	154 %	44	103 %	1043	76 %	14	49 %
Al / A	16	75 %	23	29 %	35	82 %	1026	42 %	45	146 %
Ab / V	84	123 %	1072	128 %	70	104 %	53322	161 %	50	125 %
N / U	58	104 %	715	77 %	67	96 %	21252	74 %	30	96 %
Ka / EK	33	132 %	613	169 %	69	109 %	18613	119 %	30	70 %
keskiarvo / mean	**40**	**121 %**	**414**	**118 %**	**49**	**107 %**	**18349**	**141 %**	**32**	**120 %**

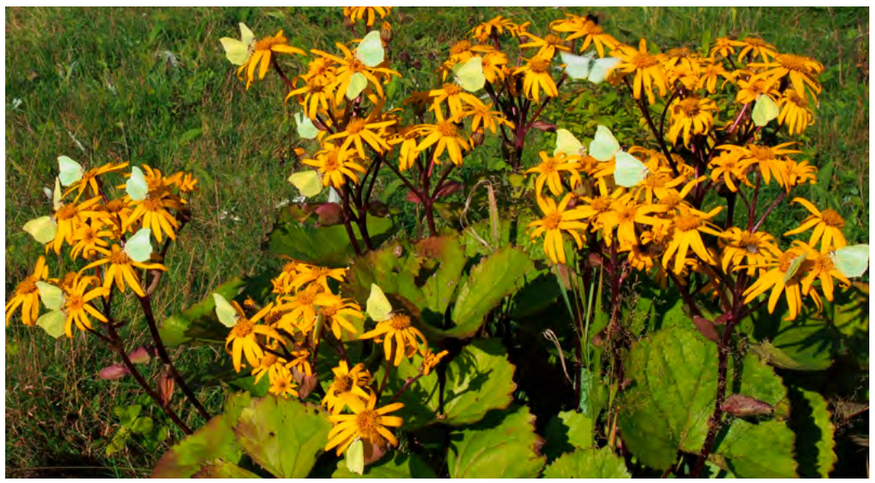

JUHA AHVONEN

Sitruunaperhosia (*Gonepteryx rhamni*) laskettiin jo toista vuotta peräkkäin ennätysmäärin – ja melkein kaksin verroin edelliskesään verrattuna! *Ab* Salossakin keltainen oli valtaväri perhospuutarhan nauhuksilla.

→

Taulukko 3. Seurannan lajitiedot vuoden 2021 runsausjärjestyksessä. Kesätasolla kuvataan runsautta (yksilöä/päivää, R%) ja frekvenssiä (lajin havaintoruudut / kaikki havaintoruudut, F%) suhteessa edeltävään kymmenvuotiskauteen (2011–2020). Kolme viimeistä saraketta kertovat uusien ruutujen määrän vuonna 2021 ja kunkin lajin havaintojen kokonaismäärän vuoden 2021 lopussa.

Table 3. Butterfly species in the order of abundance in 2021. Other columns as follows: 2) the mean number of individuals (years 2011–2020), 3-4) the abundance (number of individuals per observation days, R%) and frequency (the proportion of positive quadrats, F%) in 2021 compared to the average (%), 5-6) the number of positive quadrats in 2021 and the new quadrats for the species, and 7-8) the total number of positive quadrats and individuals between 1991 and 2021.

		Yksilömäärä		'kesätaso'		Ruutuja		Yhteensä	
		2021	mean	R%	F%	2021	uusia	ruutua	yksilöä
1.	Nokkosperhonen (*A. urticae*)	64818	12948	+327	+38	487	29	1476	439453
2.	Sitruunaperhonen (*G. rhamni*)	59875	16039	+203	+43	570	66	1385	477312
3.	Lanttuperhonen (*P. napi*)	31281	23659	+7	+5	508	24	1697	704595
4.	Metsänokiperhonen (*E. ligea*)	28796	6910	+226	+42	300	49	1236	239923
5.	Kangasperhonen (*C. rubi*)	16738	14876	-7	+4	334	36	1454	388957
6.	Lauhahiipijä (*T. lineola*)	16466	10667	+22	+1	305	18	1197	331314
7.	Kangassinisiipi (*P. argus*)	16201	6716	+93	0	221	23	1099	206300
8.	Tesmaperhonen (*A. hyperantus*)	15675	26293	-54	-13	312	16	1322	724928
9.	Neitoperhonen (*A. io*)	13500	8574	+22	-1	317	19	1057	312868
10.	Keisarinviitta (*A. paphia*)	10707	2275	+289	+49	276	54	659	43729
11.	Suruvaippa (*N. antiopa*)	9253	2639	+174	+39	393	66	1303	88611
12.	Amiraali (*V. atalanta*)	7817	5309	+20	+12	276	29	1024	151079
13.	Angervohopeatäplä (*B. ino*)	6819	6892	-21	-10	251	24	1289	192213
14.	Herukkaperhonen (*P. c-album*)	6476	4432	+15	0	280	25	1100	117162
15.	Karttaperhonen (*A. levana*)	5031	1994	+92	+21	189	37	490	31863
16.	Ketosinisiipi (*P. idas*)	4634	2585	+43	-13	176	22	1232	85091
17.	Pihlajaperhonen (*A. crataegi*)	4572	2271	+57	+19	202	17	930	92289
18.	Tummapapurikko (*L. maera*)	3971	2894	+7	-1	211	16	978	97257
19.	Ketohopeatäplä (*F. adippe*)	3941	2018	+61	+34	224	21	816	66592
20.	Loistokultasiipi (*L. virgaureae*)	3925	4798	-35	-15	220	20	1312	169553
21.	Virnaperhonen (*L. sinapis*)	3925	2459	+29	+24	263	28	1026	68659
22.	Pursuhopeatäplä (*B. euphrosyne*)	3704	3181	-4	+6	252	30	1411	106169
23.	Niittyhopeatäplä (*B. selene*)	3276	5401	-52	-16	225	13	1431	163799
24.	Orvokkihopeatäplä (*S. aglaja*)	3197	2950	-11	-8	224	19	1114	76893
25.	Piippopaksupää (*O. sylvanus*)	3098	3679	-34	-21	207	11	1125	119774
26.	Ratamoverkkoperhonen (*M. athalia*)	2957	1924	+21	+5	193	19	866	50950
27.	Auroraperhonen (*A. cardamines*)	2700	1862	+16	+9	266	20	1107	58575
28.	Naurisperhonen (*P. rapae*)	2579	605	+240	+79	139	22	638	29686
29.	Suokeltaperhonen (*C. palaeno*)	2478	1246	+67	+19	186	25	1268	37464
30.	Kaaliperhonen (*P. brassicae*)	2285	654	+186	+134	216	38	713	27484
31.	Pikkukultasiipi (*L. phlaeas*)	1965	1135	+38	+7	191	20	774	35151
32.	Idänniittyperhonen (*C. glycerion*)	1816	1726	-14	+20	118	12	438	55912
33.	Paatsamasinisiipi (*C. argiolus*)	1782	1995	-27	-2	227	27	1093	50981
34.	Hohtosinisiipi (*P. icarus*)	1297	1544	-32	-17	131	12	867	48819
35.	Juolukkasinisiipi (*A. optilete*)	1292	2105	-50	-31	130	16	1247	63166
36.	Keltaniittyperhonen (*C. pamphilus*)	1162	601	+54	+35	73	10	507	25754
37.	Mustatäplähiipijä (*C. silvicola*)	1136	845	+9	+5	147	15	836	31049
38.	Hopeasinisiipi (*P. amandus*)	1118	2734	-67	-31	148	9	1009	88325
39.	Metsäpapurikko (*L. petropolitana*)	963	391	+93	+33	124	20	837	28576
40.	Kirjoverkkoperhonen (*E. maturna*)	731	462	+25	+30	88	10	341	17196
41.	Peltovirnaperhonen (*L. juvernica*)	711	585	+2	+78	81	19	191	6560
42.	Ruskosinisiipi (*E. eumedon*)	643	605	-13	+1	66	17	534	24025
43.	Rämehopeatäplä (*B. eunomia*)	545	856	-49	-6	62	15	651	28660
44.	Saraikkoniittyperhonen (*C. tullia*)	521	426	0	+16	49	11	485	14201
45.	Niittysinisiipi (*C. semiargus*)	514	1856	-78	-32	121	10	944	54006
46.	Harjusinisiipi (*S. vicrama*)	508	612	-37	-13	2	-	4	12602
47.	Ohdakeperhonen (*V. cardui*)	496	3509	-87	-29	127	8	1106	76855
48.	Lapinnokiperhonen (*E. pandrose*)	495	253	+61	-3	9	-	71	10674
49.	Mansikkakirjosiipi (*P. malvae*)	472	327	+16	+2	98	11	597	13072
50.	Helmihopeatäplä (*I. lathonia*)	466	316	+33	+82	52	15	173	5936
51.	Täpläpapurikko (*P. aegeria*)	425	87	+294	+91	63	10	390	11054
52.	Ritariperhonen (*P. machaon*)	409	282	+15	+13	159	19	972	9667
53.	Ketokultasiipi (*L. hippothoe*)	384	727	-57	-16	79	11	539	16753
54.	Suohopeatäplä (*B. aquilonaris*)	381	667	-54	-36	48	13	705	19486
55.	Muurainhopeatäplä (*B. freija*)	323	134	+93	+53	33	8	282	6341
56.	Pikkuapollo (*P. mnemosyne*)	316	734	-65	+18	10	-	39	13915
57.	Lapinkeltaperhonen (*C. hecla*)	217	51	+240	+125	4	-	14	1655
58.	Lehtosinisiipi (*A. artaxerxes*)	216	277	-36	-20	54	5	487	11373
59.	Ruostenopsasiipi (*T. betulae*)	192	126	+21	+24	59	8	209	2902
60.	Pikkuhäiveperhonen (*A. ilia*)	179	158	-15	+23	50	18	161	2012
61.	Jalavanopsasiipi (*S. w-album*)	176	50	+196	+9	8	2	31	1279
62.	Tundrahopeatäplä (*B. chariclea*)	173	39	+271	+47	5	2	40	3136
63.	Häiveperhonen (*A. iris*)	168	173	-26	+23	54	12	182	3831
64.	Suonokiperhonen (*E. embla*)	161	54	+134	+55	22	11	269	3266
65.	Isoapollo (*P. apollo*)	154	106	+18	+6	8	-	25	3107
66.	Virnasinisiipi (*G. alexis*)	127	111	-11	+24	30	6	129	2352
67.	Rahkahopeatäplä (*B. frigga*)	123	161	-38	+18	26	8	245	5581
68.	Kalliosinisiipi (*S. orion*)	116	80	+16	+48	14	1	30	2051
69.	Tamminopsasiipi (*F. quercus*)	110	130	-32	+9	17	4	81	2792
70.	Rinnehopeatäplä (*F. niobe*)	102	116	-30	-23	22	4	253	5801
71.	Haapaperhonen (*L. populi*)	100	275	-73	-50	50	8	614	10389
72.	Sarakylmänperhonen (*O. norna*)	100	21	+318	-48	1	-	32	2094
73.	Tunturihopeatäplä (*B. napaea*)	100	48	+73	-42	1	-	10	1636
74.	Lehtohopeatäplä (*B. titania*)	97	11	+585	+202	4	1	15	1421
75.	Huhtasinisiipi (*A. nicias*)	89	236	-71	-22	7	1	90	5832
76.	Hietaheinäperhonen (*H. semele*)	88	129	-47	+8	20	1	104	6514
77.	Pikkusinisiipi (*C. minimus*)	83	299	-78	+79	4	-	14	4669
78.	Keltatäplähiipijä (*C. palaemon*)	78	32	+94	+23	14	6	248	2461
79.	Keltaverkkoperhonen (*E. aurinia*)	75	151	-61	-35	3	-	19	4670
80.	Ruijannokiperhonen (*E. medusa*)	73	20	+190	+129	8	-	30	2365
81.	Tummakirjosiipi (*P. alveus*)	66	68	-23	+20	27	5	156	1907
82.	Paljakkakylmänperhonen (*O. bore*)	65	36	+61	+141	6	1	22	1268
83.	Tuominopsasiipi (*S. pruni*)	57	68	-34	-13	20	5	164	2474
84.	Rämekylmänperhonen (*O. jutta*)	51	495	-91	-44	18	1	416	15653
85.	Purohopeatäplä (*B. thore*)	46	26	+48	+30	4	-	17	1675
86.	Vaaleakeltaperhonen (*C. hyale*)	44	13	+164	+68	11	4	71	406
87.	Tunturikeltaperhonen (*C. tyche*)	43	18	+98	+59	2	-	5	1011
88.	Tummahäränsilmä (*M. jurtina*)	39	109	-73	-29	12	2	75	2832
89.	Täpläverkkoperhonen (*M. cinxia*)	30	14	+70	-22	2	-	25	4384
90.	Suokirjosiipi (*P. centaureae*)	27	21	+8	+36	10	2	157	1211
91.	Isokultasiipi (*L. dispar*)	26	41	-53	-45	5	2	42	566
92.	Tunturikirjosiipi (*P. andromedae*)	26	11	+107	-4	1	-	5	428
93.	Luhtakultasiipi (*L. helle*)	24	28	-37	-38	2	-	25	1336
94.	Etelänhopeatäplä (*A. laodice*)	24	8	+177	+57	4	2	50	295
95.	Kirjopapurikko (*L. achine*)	23	16	+13	-5	4	1	28	963
96.	Muurahaissinisiipi (*P. arion*)	16	15	-17	+64	3	-	8	468
97.	Lapinverkkoperhonen (*E. iduna*)	13	4	+185	+88	2	-	16	1877
98.	Tummaverkkoperhonen (*M. diamina*)	11	42	-77	+17	3	-	21	3198
99.	Isonokkosperhonen (*N. xanthomelas*)	6	200	-98	-88	5	-	186	2039
100.	Sinappiperhonen (*P. edusa*)	5	99	-96	-83	2	2	256	5698
101.	Kuusamaperhonen (*L. camilla*)	5	4	-3	+37	3	2	17	47
102.	Tundrasinisiipi (*A. aquilo*)	4	3	0	+85	1	-	3	1218
103.	Kannussinisiipi (*C. argiades*)	4	29	-89	-49	3	1	59	889
104.	Pohjanhopeatäplä (*B. polaris*)	4	9	-58	-3	1	-	17	577
105.	Kairanokiperhonen (*E. disa*)	2	12	-86	-16	2	-	61	866
106.	Etelänkeltaperhonen (*C. crocea*)	2	<1	+420	+726	2	2	8	11
107.	Kirsikkaperhonen (*N. polychloros*)	1	<1	+88	+85	1	1	14	17
	Valkotäpläpaksupää (*H. comma*)	-	25	-	-	-	-	40	708
	Idänhäränsilmä (*H. lycaon*)	-	1	-	-	-	-	8	13
	Täplänokkosperhonen (*N. vaualbum*)	-	<1	-	-	-	-	5	5
	Tummakultasiipi (*L. tityrus*)	-	<1	-	-	-	-	2	2
	Kääpiöhopeatäplä (*B. improba*)	-	<1	-	-	-	-	1	326
	Ruostepapurikko (*L. megera*)	-	<1	-	-	-	-	1	5
	Heinähiipijä (*H. morpheus*)	-	<1	-	-	-	-	1	1
	Purjeperhonen (*I. podalirius*)	-	<1	-	-	-	-	1	1
	Vuorisinappiperhonen (*P. callidice*)	-	<1	-	-	-	-	1	1

vähän. Myös monelle tavalliselle lajille kesä ei oikein kelvannut: runsauslistalla ennätyksellisen alas vajosivat maatalousympäristön laskentalinjojen valtalaji tesmaperhonen (*Aphantopus hyperantus*) ja niittyhopeatäplä (Boloria selene), hopea- ja niittysinisiipi (*Polyommatus amandus*, *Cyaniris semiargus*) sekä loisto- ja ketokultasiipi (*Lycaena virgaureae*, *L. hippothoe*). Heikompaan suuntaan hiipuivat edelleen myös piippopaksupää (*Ochlodes sylvanus*), juolukkasinisiipi (*Agriades optilete*), suohopeatäplä (*Boloria aquilonaris*) ja tummahäränsilmä (*Maniola jurtina*).

Hyvästä päiväperhoskesästä kertoivat kuitenkin lukuisat ennätykset. Yhdeksää lajia laskettiin enemmän kuin koskaan ja 14 lajia ilmoitettiin ennätyksellisen monesta ruudusta. Näiden lisäksi 19 muulla lajilla yksilömäärä ja 15 lajilla ruutumäärä oli nyt suurimmillaan kymmeneen vuoteen. Samaan aikaan vain kolmen lajin yksilömäärä ja kahden lajin ruutumäärä jäi seuranta-ajan pohjalukemiin; niitty- ja hopeasinisiiven ohella joukkoon kuului ensimmäisen kerran tyystin vaille seurantatietoja jäänyt valkotäpläpaksupää (*Hesperia comma*). Havaintopäiviin suhteutettuna päiväperhoskesän ennätystaso himmeni: vain viisi lajia oli runsaampia ja kaksi lajia niukempia kuin kertaakaan aikaisemmin. Vastaavasti ruutufrekvenssi eli lajin havaintoruutujen osuus kaikista ruuduista oli kuluneena kesänä ennätyksellisen suuri neljällä ja ennätyksellisen pieni kuudella lajilla. Edellä jo mainittujen lajien lisäksi joukosta löytyivät kalliosinisiipi (*Scolitantides orion*) ja peltovirnaperhonen (*Leptidea juvernica*), joita havaittiin suhteellisesti isommasta ruutujoukosta kuin koskaan aikaisemmin.

Kesän myötä seurantatilastot täydentyivät 1 285 uudella havaintoruudulla 85 päiväperhoslajille. Eniten niitä kertyi sitruunaperhoselle (66), suruvaipalle (66) ja keisarinviitalle (54). Vähintään kymmenen uutta ruutua sai 53 lajia, joista virnaperhonen (*Leptidea sinapis*) ja amiraali (*Vanessa atalanta*) nousivat yli tuhannen seurantaruudun kerhoon. Seurannalle uusia eliömaakuntahavaintoja tehtiin edelliskesää enemmän viidestä maakunnasta ja seitsemästä lajista: sinappiperhonen (*Pontia edusa*) ja vaaleakeltaperhonen (*Colias hyale*) Laatokan Karjalasta, helmihopeatäplä (*Issoria lathonia*) Etelä-Pohjanmaalta ja Kainuusta, rahkahopeatäplä (*Boloria frigga*) Perä-Pohjanmaalta, pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*) →

Taulukko 4. Havaintoruudut (10x10 km), joista ilmoitettiin vähintään 40 lajia vuonna 2021. Saman lajimäärän ruudut on järjestetty päiväperhosten yksilömäärän mukaan alenevasti. * = seurantavuodet, jolloin ruudusta on ilmoitettu vähintään 40 lajia / ** = ruudun lajimäärä parhaimpana vuotena. Table 4. All 10-km quadrats with at least 40 butterfly species observed in 2021. * = the number of NAFI years exceeding 40 species / ** = the maximum annual number of species observed in the quadrat.

Lajia species	Maakunta/kunta (ruutu) Province/Community (10x10 km)	* / ** * / **
63	*Sa* Ruokolahti/Imatra (679:360)	30 / 63
60	*Kb* Kitee (686:365)	19 / 66
59	Ab Salo (669:331)	2 / 59
55	*Ta* Kuhmoinen/Orivesi (683:338)	30 / 55
54	*Sa* Lappeenranta (677:356)	20 / 54
	Kb Rääkkylä (691:363)	21 / 54
	Sa Imatra/Lappeenranta (678:359)	30 / 64
53	*Kb* Kitee/Tohmajärvi (680:340)	22 / 54
	Ka Hamina (689:367)	4 / 53
	Ta Padasjoki (671:351)	4 / 53
52	*Sa* Taipalsaari (679:355)	2 / 52
	Ka Kotka (671:349)	11 / 54
	Ok Kajaani/Sotkamo (712:355)	2 / 52
51	*Sa* Savonlinna (686:359)	15 / 54
	Sb Mikkeli (689:350)	16 / 51
50	*Ta* Padasjoki (679:339)	3 / 50
	Sa Lappeenranta (678:358)	21 / 56
	Sa Ruokolahti (680:358)	20 / 56
	Om Raahe (717:338)	11 / 50
49	*Ab* Parainen (669:324)	23 / 51
	Sa Lappeenranta/Imatra (677:359)	19 / 57
48	*St* Säkylä (677:325)	24 / 49
	Ta Padasjoki (680:339)	3 / 48
	Ta Padasjoki/Asikkala (679:341)	2 / 48
	Ta Padasjoki (681:341)	3 / 48
	Ta Riihimäki (674:337)	4 / 48
	Ta Padasjoki (681:340)	3 / 48
47	*Ta* Padasjoki (679:340)	2 / 47
	Ka Hamina (672:350)	26 / 55
	Ta Heinola/Asikkala (679:344)	1 / 47
	Ta Heinola/asikkala (678:343)	1 / 47
46	*Ta* Padasjoki (680:338)	3 / 46
	N Mäntsälä (672:340)	7 / 46
	Ta Padasjoki/Pälkäne (681:338)	3 / 46
	Ta Janakkala (675:337)	7 / 46
	Oba Utajärvi (718:347)	6 / 46
45	*Ab* Laitila (675:321)	5 / 45
	Ta Pälkäne/Padasjoki (681:339)	3 / 45
	Ab Salo (667:328)	20 / 49
	Kb Rääkkylä (690:364)	3 / 45
	Ab Kemiönsaari (668:326)	11 / 47
44	*Ab* Kaarina/Lieto/Turku (671:324)	10 / 44
	Ta Padasjoki/Asikkala (680:341)	1 / 44
	Kb Kitee (688:367)	2 / 44
	Sa Lappeenranta (676:356)	8 / 46
	Sa Lappeenranta (677:357)	3 / 46
	Ta Valkeakoski (679:334)	12 / 44
43	*Ab* Laitila (676:321)	9 / 44
	Ta Hattula/Hämeenlinna (677:336)	2 / 43
	Kb Juuka (703:360)	3 / 43
42	*St* Säkylä/Eura (678:324)	4 /42
	Ab Kemiönsaari/Salo (667:326)	1 / 42
	Sa Savonlinna (686:358)	4 / 44
	Sa Savonlinna (687:359)	3 / 44
	Sa Savonlinna (687:360)	5 / 52
	N Nurmijärvi/Hyvinkää (671:337)	1 / 42
	Oba Utajärvi (718:348)	2 / 42
41	*Sb* Kuopio (698:355)	18 / 47
	Ka Virolahti (671:353)	12 / 53
	Sa Taipalsaari (678:355)	5 / 43
	Sa Savonlinna (685:360)	2 / 42
	Sa Savonlinna (687:358)	3 / 41
	Sa Kangasniemi (689:348)	2 / 41
40	*Ab* Lohja (669:332)	7 / 43
	Sb Heinävesi/Savonlinna (691:360)	1 / 40
	Ta Kuhmoinen (684:339)	6 / 43
	Sa Savonlinna (685:359)	1 / 40
	Sa Savonlinna (686:360)	2 / 40
	Sa Ruokolahti (679:358)	4 / 42

ja kirjoverkkoperhonen (*Euphydryas maturna*) Kainuusta sekä karttaperhonen (*Araschnia levana*) Sompion Lapista. Näistä vain Sotkamosta 15.7. kuvattu pikkuhäiveperhonen lienee maakuntansa ensihavainto.

Vuonna 2019 Suomessa arvioitiin uhanalaiseksi kaikkiaan 35 päiväperhoslajia tai alalajia. Kesällä 2021 näistä annettiin seurantatietoja 29 lajista ja 112 ruudusta yhteensä 2 569 yksilöä, mikä on lähellä edeltävän vuosikymmenen keskitasoa (28 lajia, 97 ruutua, 2 893 yksilöä/v). Joukossa on monta vain Lapissa elävää päiväperhosta, joista kesällä 2021 kertyi seurantatietoja 14 lajista ja 12 seurantaruudusta yhteensä 1 333 yksilöä – eniten 15 vuoteen. Sen sijaan vain soilla elävistä kahdeksasta päiväperhoslajista seurantatietoja tallentui 120 ruudusta vain 2 132 yksilöä, mikä oli vähiten kuuteen vuoteen. Kenties alkukesän helteet eivät houkuttaneet soille tarpomaan!

Päiväperhoskesä lajiryhmittäin

Runsaus- ja frekvenssivertailu edelliseen vuosikymmeneen (2011-2020) oli plus- ja miinuslajien osalta edelliskesää "vihreämpi", mutta kokonaisuutena vain niukasti keskimääräistä parempi (kuva 2). Kaaliperhosten heimosta liki kaikki olivat tavallista runsaampia ja kesä oli hyvä myös täpläperhosiin kuuluville heinäperhosille, vaikkei tesmaperhonen ryhmää normivuoden tavoin kirittänytkään. Sen sijaan sinisiipisille viimeiset kesät ovat olleet vaisuja ja heimon molemmat ryhmät olivat edelleen voittopuolisesti punaisella. Nopsa- ja kultasiipien yhteenlaskettu runsaus jopa laski heikommasta edelliskesästä. Ruutufrekvenssit (lajin havaintoruutujen osuus kaikista havaintoruuduista) sen sijaan olivat selvästi edelliskesiä paremmalla tasolla, kaikkiaan 66 lajilla (62 %) suurempia kuin edeltävän vuosikymmenen keskiarvot. Runsauksiinsa verrattuna nopsa- ja kultasiivet (+5/-5) sekä täpläperhoset (+9/-5) olivat ruutufrekvensseillä mitaten vahvemmilla, kun taas heinäperhoset jakautuivat niiden perusteella tasaisemmin plus- ja miinuslajeihin (+10/-9).

Ritariperhosia havainnoitiin tavallista vähemmän mutta jotakuinkin edelliskesän tasoa. Molempia apolloja ilmoitettiin yhtä monesta ruudusta kuin edellisenä vuotena, mutta kummankin runsaus laski; vain pikkuapollo (*Parnassius mnemosyne*) jäi myös keskivertovuotta niukemmaksi. Epämääräisiä apollohuhuja kantautui taas Etelä-Savon suunnalta, mutta yhtään varmennettua tapausta ei liene. Ritariperhosia (*Papilio machaon*) on laskettu 2000-luvulla enemmän vain vuosina 2010 ja 2011, ja perhonen ilmoitettiin viiden vuoden tauon jälkeen Koillismaalta (*Ks* Kuusamo). Ja voisiko olla, että kesäkuun helteillä Suomeen saapui myös purjeperhonen (*Iphiclides podalirius*)? Havainnoitsija kuvasi löytönsä tarkasti: *"27.6.2021 Imatra, Virasoja, noin klo 13:00. (Perhosta) ei nähty paikoillaan, ajoin lentoon omakotitalon auringon puoleiselta parvekkeelta, jossa ilmeisesti lepäili kuivuvan pyyhkeen tai uimapuvun päällä. Lentoonlähdöstä ja ekoista siiveniskuista lähti selkeä räpsähtävä ääni. (Lähtiessään) reilun metrin päässä, kokonaishavaintoaika harmillisen lyhyt, 10s tai vähän vajaa. SUURI perhonen, "ritari-tyyppinen", muut kotimaiset päiväperhoset mielestäni koko/kuvio/väritysyhdistelmänä täysin poissuljettuja. Voimakas nopea lento, siiven takaulkoreunoissa kannukset tai vähintään hyvin terävät (ei pyöreät). Nähty väritys/kuviointi silmiinpistävän musta-valko/vaaleanharmaa kontrastikas, ei selkeää keltaista väriä; pitkiä "seepratyylisiä" siiven kokoon nähden paksuhkoja musta-valko viiru/raitakuvioita (ei täplävoittoista tai ritarin ruututyyppistä kuviointia). Olen määrityskriittinen lintu- ja merinisäkäsharrastaja, tunnen havaintopsykologiaa ja vääntämistaipumuksia ja ymmärrän vähäisen kokemuksen vaikutuksen havainnointiin. Tiedostan havainnon poikkeuksellisuuden ja suhtaudun nähtyihin tuntomerkkeihin kriittisesti. Toisaalta tiedostan myös viimeaikaisen suursäätilan ja Suomessa nähtyjen linturarien puolesta, etteivät olosuhteet sodi sitä vastaan, että tänne tipahtelee nyt melkein mitä vaan. Purjeperhosia ja*

SEPPO MUUKKONEN

Pikkuhäiveperhosia (*Apatura ilia*) ryöpsähti Suomeen heinäkuun puolivälissä. Jotkut jaksoivat Kainuuseen asti, tämä kuvattiin *Sa* Lappeenrannassa 18.7.2021.

Kuva 2. Figure 2. Päiväperhoskesä lajiryhmittäin; palkkien pituudet ilmentävät lajimääriä. Päiväperhosten runsaus suhteessa edeltävään kymmenvuotiskauteen (2011-2020) oli niukasti positiivinen (+60 lajia / -52 lajia). Esimerkiksi kaaliperhosista vain yksi laji oli keskimääräistä vähälukuisempi ja loput 13 lajia keskimääräistä runsaampia.

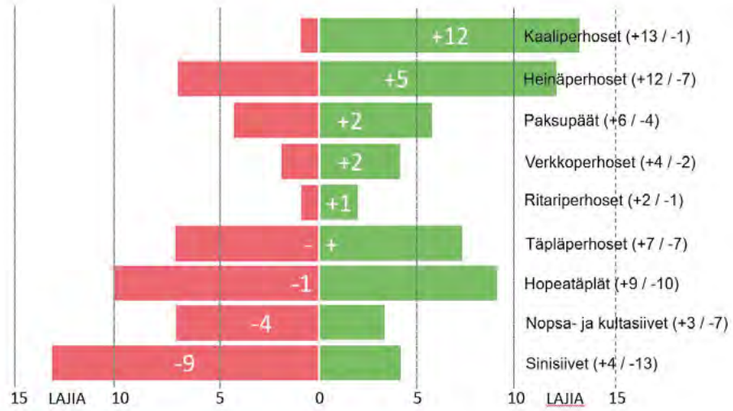

KIRSI KAUKONEN

Ritariperhoselle (*Papilio machaon*) maistui *Sa* Mikkelissä 22.6.2021 erikoisempikin eväs! Laji hivuttautui uusien havaintoruutujensa myötä jo tuhannen seurantaruudun tuntumaan.

→

muitakin olen tarkkailut ja nähnyt etelämpänä Euroopassa (purjetta ainakin Kreikassa), ritareita harvakseltaan Suomessakin vuosittain." Sen verran kuitenkin jää epäilyn häivää, ettei mahdollista purjeperhoshavaintoa ole toistaiseksi seurantaan ja havaintotietokantaan kirjattu.

Paksupäät nousivat kolmen heikon vuoden jälkeen lähelle keskivertovuoden tasoa. Muista poiketen mansikkakirjosiipi (*Pyrgus malvae*) ja tummakirjosiipi (*Pyrgus alveus*) kuitenkin hiipuivat edelliskesän luvuista – joskin tummakirjosiivelle kertyi havaintoruutuja lähes edellisvuoden ennätystasoa, joukossa myös viisi uutta *Ab* Kemiönsaaresta *Sa* Luumäelle ja *Ta* Padasjoelle. Valkotäpläpaksupäästä ei saatu ensimmäistäkään seurantahavaintoa, mutta Lajitietokeskuksen muista havainnoista perhonen löytyy niin Ahvenanmaalta kuin Varsinais-Suomesta. Suokirjosiiven (*Pyrgus centaureae*) tiedot ovat pohjautuneet 2000-luvulla vain kolme kertaa yhtä moneen havaintoruutuun; ruutukymmenikkö painottui Pohjanmaan maakuntiin, josta edellinen seurantahavainto Perä-Pohjanmaalta (*Obb* Simo, Keminmaa) olikin jo kuuden vuoden takaa. Pohjanmaalle painottuivat myös keltatäplähiipijän (*Carterocephalus palaemon*) havainnot. Lajia ilmoitettiin myös Pohjois-Karjalasta ja ilahduttavasti paristakin Etelä-Hämeen ruudusta (*Ta* Kuhmoinen, Jämsä). Näistä eteläisistä havainnoista olisi hyvä saada määritysvarmennus kuvalla tai muuten, sillä mustatäplähiipijän naaras on kovin samaa näköä. Lauhahiipijää (*Thymelicus lineola*) laskettiin eniten kymmeneen vuoteen, mutta piippopaksupää jäi sukulaisistaan poiketen sekä runsaudeltaan että ruutufrekvenssiltään keskivertovuoden tasosta. Lajista tehtiin kuitenkin toistaiseksi pohjoisin seurantalöytö Perä-Pohjanmaalta (*Obb* Pello). Mustatäplähiipijästä (*Carterocephalus silvicola*) puolestaan tuli vuosikymmenen tauon jälkeen vasta toinen seurantahavainto Koillismaalta (*Ks* Kuusamo Juuma). Tunturikirjosiivestä (*Pyrgus andromedae*) annettiin tietoja jo kohta kymmenettä vuotta peräkkäin yhdestä ja samasta Enontekiön Lapin seurantaruudusta.

JARKKO ALATALO

Kaaliperhosille (*Pieris brassicae*) seurantavuosi oli parhaimmasta päästä. Yksilöitä on kirjattu enemmän vain vuonna 1995 ja runsauslistallakin parempi sijoitus löytyy vain vuosilta 1998, 2005 ja 2006. Kotimainen pariskunta kuvattiin *Om* Raahessa 1.8.2021.

Kaaliperhoset olivat päiväperhoskesän vahvimpia nousijoita ja niitä on kirjattu runsaammin vain vuonna 2010. Sitruunaperhonen jatkoi edelliskesän malliin: taas seurannan kakkossija ja enemmän yksilöitä ja havaintoruutuja kuin koskaan. Pohjoisimmat sitruunaperhoset tavoitettiin *Obb* Pellosta ja *Ks* Kuusamon Kelhänvaarasta. Yksilöennätykseensä nousi myös mukavasti neljästä ruudusta havainnoitu lapinkeltaperhonen (*Colias hecla*). Tunturikeltaperhonenkin (*Colias tyche*) yhytettiin edelliskesän tavoin kahdesta seurantaruudusta Enontekiön Lapista. Suokeltaperhosia (*Colias palaeno*) puolestaan on laskettu kulunutta kesää enemmän vain vuonna 2018. *Kaaliperhosen massiivinen invaasio lienee tämän kesän merkittävimpiä tapauksia*, ounasteli eräs kaakonkulmalta havaintoja lähettänyt. Laji vankistikin jo edelliskesän hyviä asemia ja se kirjattiin ensimmäistä kertaa yli 200 havaintoruudusta, vuosien tauon jälkeen muun muassa Kainuusta (*Ok* Sotkamo) ja Koillismaalta (*Ks* Kuusamo Juuma). Naurisperhosiakin laskettiin eniten sitten vuoden 2011 ja havaintoruutujakin on tallentunut enemmän vain neljänä seurantavuotena. Naurisperhonen mainittiin muutaman välivuoden jälkeen muun muassa Etelä- ja Keski-Pohjanmaalta sekä Kainuusta. Kaali- ja naurisperhosten ohella liikehti myös harvinaisempia vaeltajia. Etelänkeltaperhonen (*Colias crocea*) kirjattiin seurantaan neljän vuoden tauon jälkeen kahdesta uudesta ruudusta (*Sa* Lappeenranta 10.8., *N* Helsinki 29.8.) ja sinappiperhonenkin sai itärajan tuntumasta (*Kl* Parikkala, *Kb* Tohmajärvi) ensimmäiset merkintänsä kuuteen vuoteen. Elokuussa Laatokan Karjalaan kirjattiin sinappiperhosen ohella toinenkin uusi maakuntahavainto vaaleakeltaperhosesta (*Kl* Parikkala), joka välivuoden jälkeen palasi seurantatilastoihin peräti 11 havaintoruudun voimin. Useimmat sijoittuivat kaakkoisrajan tuntumaan ja muutama myös eteläiselle rannikkoseudulle (*N* Kirkkonummi, *Ka* Kotka, Hamina). Suurimmat yksilömäärät ainakin kymmeneen vuoteen ynnättiin virnaperhoselle, pihlajaperhoselle (*Aporia crataegi*) ja auroraperhoselle (*Anthocharis cardamines*). Auroraperhonen jäi vain niukasti edellisvuoden ruutuennätyksestään ja virnaperhosellakin oli toinen hyvä vuosi perätysten; yksilöitä ja ruutuja on tilastoitu enemmän vain kesällä 2000. Viime vuosina vahvasti noussutta peltovirnaperhosta havainnoitiin liki yhtä monesta ruudusta kuin edellisenäkin vuotena, mutta yksilömäärä oli pienimmillään kuuteen vuoteen. Pihlajaperhosia sen sijaan on laskettu enemmän vain vuonna 1995 ja havaintoruutujakin on ollut yhtä paljon lähes kaksi vuosikymmentä sitten. Pihlajaperhonen myös nähtiin pitkästä aikaa Koillismaalla (*Ks* Kuusamo). Vaisusti viime vuosina esiintynyt lanttuperhonenkin (*Pieris napi*) nousi jo liki keskivertovuoden tasoaan.

SEPPO KELTANEN

Vaaleakeltaperhosesta (*Colias hyale*) tehtiin havaintoja niin kevät- kuin kesäsukupolven yksilöistä, jotka kaakonkulmalla viihtyivät muun muassa sinimailasta kasvavilla riistapelloilla. Tämä perhonen löytyi *Sa* Ruokolahdelta 27.7.2021.

Hopeatäplillä vuosi oli edellisen kaltainen ja hieman tavanomaista parempi. Lajeista yksi nousi ylitse muiden: keisarinviittaa havainnoitiin ennätyksellisen paljon ja ennätyksellisen monesta ruudusta (kuva 3). Havaintoruutumäärä on kaksinkertaistunut alle vuosikymmenessä ja kesällä 2021 keisarinviitta oli ensimmäistä kertaa Suomen runsaslukuisin hopeatäplä seurannassa! Ketohopeatäplällekin (*Fabriciana adippe*) kertyi toista vuotta peräkkäin eniten seurantaruutuja – ensimmäistä kertaa yhtä paljon kuin orvokkihopeatäplälle (*Speyeria aglaja*) – ja yksilömäärässä kuluneen kauden edelle nousee vain vuosi 1995. Myös neljä muuta lajia oli seurannassa vahvimmillaan vuosikymmeneen: lehtohopeatäplää (*Boloria titania*) havainnoitiin neljästä Pohjois-Karjalan ruudusta, yhdestä uudestakin (*Kb* Tohmajärvi), ja pohjoisessa tundrahopeatäplää (*Boloria chariclea*) on laskettu enemmän vain viitenä seurantavuotena. Muurainhopeatäplällä (*Boloria freija*) suuremmia yksilömääriä on ollut vain 1990-luvulla ja seurantaruutujakin enemmän viimeksi 1998. Etelänhopeatäplää (*Argynnis* laodice) puolestaan on ilmoitettu enemmän vain vuosina 2000 ja 2003. Rahkahopeatäplä ilmoitettiin ensimmäistä kertaa Perä-Pohjanmaalta (*Obb* Simo) ja helmihopeatäplä sekä Kainuusta (*Ok* Sotkamo) että Etelä-Pohjanmaalta useammastakin ruudusta (*Oa* Kristiinankaupunki) (kuva 4). Pohjoisessa sekä tunturihopeatäplä (*Boloria napaea*) että pohjanhopeatäplä (*Boloria polaris*) jäivät molemmat yhteen seurantaruutuun; kääpiöhopeatäplän (*Boloria improba*) elinpaikoille ei kesän aikana seurantakulkijoita ilmeisesti ehtinyt. Rämehopeatäplä (*Boloria eunomia*) oli niukimmillaan kuuteen vuoteen ja suohopeatäplän yksilömäärä hipoi seurannan pohjalukemia; havaintoruutujakin on ollut vähemmän vain vuosina 1991 ja 2015. Keskivertovuoden tasostaan jäivät selvästi myös rinnehopeatäplä (*Fabriciana niobe*), angervohopeatäplä (*Brenthis ino*) ja niittyhopeatäplä, jota on viimeksi laskettu yhtä vähän kesällä 2014. Orvokkihopeatäplällä oli seurantaruutuja vähiten viiteen vuoteen ja pursuhopeatäplänkin (*Boloria euphrosyne*) ruutumäärä laski; Sompion Lapista lajin tuoreimmat seurantatiedot ovat jo neljän vuoden takaa.

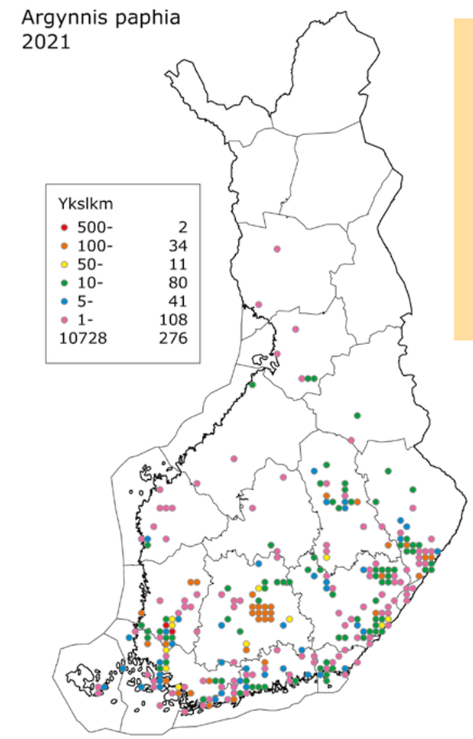

Kuva 3. Figure 3. Kesällä 2021 keisarinviitalle (*Argynnis paphia*) kertyi 54 uutta seurantaruutua. Etelä-Pohjanmaalta aikaisempia tietoja oli vain kahdesta ruudusta vuosilta 2019-2020, nyt perhonen mainittiin yhdeksästä. Myös Keski-Pohjanmaalta ilmoitettiin keisarinviitalle eteläisimmät seurantaruudut (*Om* Kauhava, Kaustinen).

Kesällä 2021 keisarinviitta oli ensimmäistä kertaa Suomen runsaslukuisin hopeatäplä seurannassa!

JUHA MAJALA

Tundrahopeatäplän (*Boloria chariclea*) seurantaruutujen määrä laski yhdellä edelliskesästä, mutta perhosia on kirjattu yhtä paljon viimeksi vuonna 2008. Kuva on *Li* Utsjoen kirkonkylän Ailigakselta 3.7.2021.

Täpläperhosten runsaus oli seurantahistorian parasta luokkaa, joskin lajit jakautuivat tasan keskivertovuotta runsaampiin ja sitä vähälukuisempiin. Edellisvuoden tavoin ykkösestä ei ollut epäilystä: nokkosperhosia kirjattiin jälleen ennätyksellisen paljon ja vieläpä selvästi enemmän kuin edellisenä kesänä, vaikka havaintoruutujen määrä hieman laskikin. Yksilöennätyksensä uusivat myös suruvaippa ja karttaperhonen, joita tavattiin myös useammasta seurantaruudusta kuin koskaan aikaisemmin. Suruvaippa ilmoitettiin viiden vuoden tauon jälkeen Koillismaalta (*Ks* Posio, Kuusamo) ja karttaperhosesta tehtiin pohjoisin ja samalla ensimmäisen seurantahavainto Sompion Lapista (*Lkor* Sodankylä). Ennätyksellisen monesta ruudusta tallentuivat myös molemmat häiveperhoset: pikkuhäiveperhonen havainnoitiin ensimmäistä kertaa Kainuusta (*Ok* Sotkamo) asti (kuva 5) ja häiveperhonenkin (*Apatura iris*) vasta toistamiseen Satakunnasta (*St* Loimaa) (kuva 6). Nousukiidossa olevia neitoperhosia (*Aglais io*) laskettiin eniten viiteen vuoteen ja herukkaperhosiakin (*Polygonia c-album*) melkein yhtä monesta ruudusta kuin →

ANSSI HURME

Etelänhopeatäplästä (*Argynnis laodice*) tuli vasta toinen seurantahavainto Etelä-Savosta (*Sa* Lappeenranta) yli kahden vuosikymmenen tauon jälkeen. Yksilöitä laskettiin eniten *N* Raaseporista, josta perhonen myös kuvattiin 16.7.2021.

JARI RÄTY

Kesällä 2021 karttaperhosia (*Araschnia levana*) nähtiin jopa kolmen sukupolven voimin – kuva *Sa* Savonlinnan Putikosta 11.8.2021. Seurannasta laji puuttuu enää neljästä maakunnasta: Ahvenanmaalta ja Etelä-Pohjanmaalta sekä kahdesta pohjoisimmasta Lapin maakunnasta, jotka tuskin kauan ovat enää karttaperhosen ulottumattomissa.

TARI HAAHTELA

Kirsikkaperhonen (*Nymphalis polychloros*) viihtyi *Ab* Salossa pihapiirin syöttipuulla ja sen läheisyydessä neljä päivää 14.-17.7.2021. Seuralaisina pyörivät häiveperhonen, kolme suruvaippaa, neljä amiraalia, kahdeksan neitoperhosta ja parikymmentä herukkaperhosta.

→

edellisenä ennätysvuotena. Vaikka amiraalin ja ohdakeperhosen yksilömäärät jotakuinkin nelinkertaistuivat edelliskesästä, varsinkin ohdakeperhosia osui harvoin perhoslaskijan eteen. Silti kumpaakin lajia nähtiin läpi eteläisen ja keskisen Suomen Perä-Pohjanmaalle asti. Haapaperhosen (*Limenitis populi*) alho jatkui ja lajista kertyi edelleen havaintoja alle puolet normaalista, mutta haapaperhosen läntisimpiin kuuluvia seurantaruutuja ilmoitettiin Satakunnasta (*St* Pöytyä, Säkylä) ja Etelä-Pohjanmaalta (*Oa* Kurikka, Kauhajoki). Kuusamaperhonen (*Limenitis camilla*) mainittiin kolmesta seurantaruudusta (*N* Hanko, *Sa* Lappeenranta) ja isonokkosperhonen (*Nymphalis xanthomelas*) länsipainotteisesti viidestä ruudusta (*Ab* Parainen, Lieto, Salo, *Ta* Hattula, *Ka* Kotka). Varsinais-Suomesta (*Ab* Salo) tuli myös viiteen vuoteen ensimmäinen seurantahavainto kirsikkaperhosesta (*Nymphalis polychloros*).

Verkkoperhosille kesä oli melko lailla seurannan keskitasoa. Edellisestä kesästä runsastuivat ratamoverkkoperhonen (*Melitaea athalia*) ja kirjoverkkoperhonen, joka ilmoitettiin jo toista vuotta perätysten ennätyksellisen monesta ruudusta. Joukossa oli myös kuvalla varmennettu seurannan ensihavainto Kainuusta (*Ok* Sotkamo). Ratamoverkkoperhonen jäi vain niukasti edelliskesän ruutuennätyksestään; yksilöitäkin on ilmoitettu enemmän vain vuosina 1996 ja 2012. Pohjoisesta *norvegica*-alalajista tuli yli vuosikymmenen tauon jälkeen havainto Inarin Lapin länsireunalta (*Li* Utsjoki Karigasniemi). Lapinverkkoperhonenkin (*Euphydryas iduna*) kirjattiin maakunnasta (*Li* Utsjoki Ailegas) ensimmäistä kertaa seurantaan sitten vuoden 2011. Täpläverkkoperhosen (*Melitaea cinxia*) havainnot Ahvenanmaalla rajoittuivat kahteen seurantaruutuun (*Al* Sund). Keskivertovuoden luvuistaan jäivät sekä keltaverkkoperhonen (*Euphydryas aurinia*) että tummaverkkoperhonen (*Melitaea diamina*), joka oli seurannassa niukimmillaan kuuteen vuoteen. Ikävimmät terveiset kerrottiin *Oa* Teuvalta, josta diaminaa hakeneen sanoin *lajin asuttama niitty myrkytettiin, käännettiin ja laitettiin viljalle*.

Heinäperhoset harppasivat edellisestä kesästä liki keskivertovuoden lukuihin. Tesmaperhosia oli edelleen vaatimattomasti, mutta metsänokiperhoselle tilastoitiin niin yksilöitä kuin havaintoruutuja ennätyksellisen paljon. Myös kuutta muuta lajia laskettiin eniten kymmeneen vuoteen. Nokiperhosista näihin kuuluivat suonokiperhonen (*Erebia embla*) ja ruijannokiperhonen (*Erebia medusa*), joka jäi vain niukasti vuoden 2017 ruutuennätyksestään. Suonokiperhosesta puolestaan kirjattiin moneen vuoteen eteläisin havaintoruutu Etelä-Hämeestä (*Ta* Valkeakoski). Ilahduttavaa oli myös papurikkojen esiinmarssi metsissä: sekä täpläpapurikolle että metsäpapurikolle (*Lasiommata petropolitana*) summattiin suurimmat yksilö- ja havaintoruutumäärät yli vuosikymmeneen. Monin paikoin kahden sukupolven voimin lentänyttä täpläpapurikkoa on kirjattu kulunutta kesää enemmän melkein 20 vuotta sitten ja lähes tuhat metsäpapurikkoa on kohdattu edellisen kerran vuonna 2007.

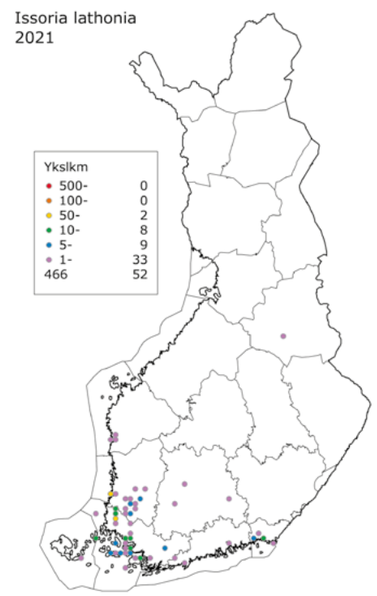

Kuva 4. Figure 4. Helmihopeatäplän *(Issoria lathonia*) yksilömäärä laski edellisvuosista, mutta perhosta havainnoitiin vasta toistamiseen yli 50 ruudusta. Joukossa olivat seurannan ensimmäiset löydöt niin Kainuusta kuin Etelä-Pohjanmaalta. Laji uupuu enää neljästä aiemmasta maakunnastaan.

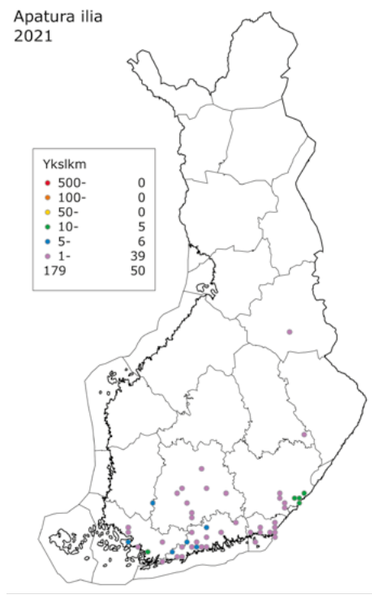

Kuva 5. Figure 5. Pikkuhäiveperhosesta (*Apatura ilia*) tehtiin kautta aikain ensimmäinen havainto Kainuusta. Lisäksi perhonen ilmoitettiin seurantaan vasta toistamiseen Satakunnasta (*St* Loimaa) ja Pohjois-Savosta (*Sb* Heinävesi). Sen sijaan Pohjois-Karjalasta pikkuhäiveperhonen jäi havainnoitta jo neljättä vuotta peräkkäin.

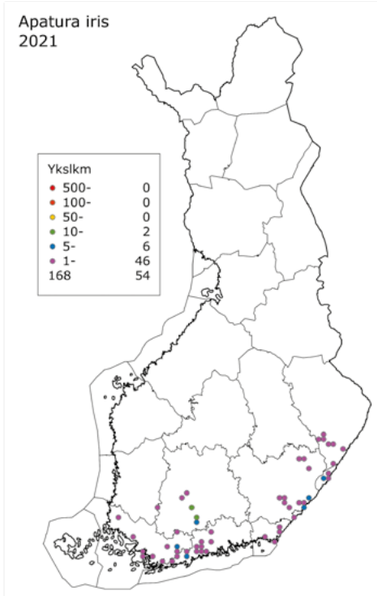

Kuva 6. Figure 6. Häiveperhosen (*Apatura iris*) seurantaruudut jakautuivat edellisvuosien tavoin kahtia; läntiseltä Uudeltamaalta Etelä-Hämeen itäosiin näyttäisi ulottuvan yli sata kilometriä leveä vyöhyke, joka kelpaa vain pikkuhäiveperhoselle!

JUHA MAJALA

Ruijannokiperhonen (*Erebia medusa*) kuvattuna *Li* Utsjoen kirkkotuvilla 2.7.2021. Seurantaan niitä ilmoitettiin eniten 15 vuoteen.

Hieman kyseenalaisempaa ennätystä ilmentävät rämekylmänperhosen (*Oeneis jutta*) "väärän vuoden" alati kasvavat luvut: havaintoja tehtiin läpi Suomen jo kymmenestä eliömaakunnasta *Ab* Laitilasta *Obb* Pelloon. Sarakylmänperhosen (*Oeneis norna*) tiedot perustuivat yhteen perinteiseen Enontekiön Lapin ruutuun, mutta vähintään sata yksilöä on tallennettu vain neljänä aikaisempana seurantavuotena. Paljakkakylmänperhosta (*Oeneis bore*) kirjattiin edelliskesän tavoin hyvin kuudesta seurantaruudusta, mutta kairanokiperhosen (*Erebia disa*) havainnot jäivät muutamaan yksilöön kahdesta Utsjoen ruudusta (*Li* Aittijoki, Njallavarri). Lapinnokiperhosia (*Erebia pandrose*) sen sijaan on 2000-luvulla laskettu enemmän vain muutamana vuotena; eteläisimmät nähtiin edellisvuosien tavoin *Lkoc* Muoniossa. Kirjopapurikon (*Lopinga achine*) uusi havaintoruutu (*N* Helsinki) oli ensimmäinen seurantatieto viiteen vuoteen Uudeltamaalta. Sieltä tuli myös sisämaahavainto hietaheinäperhosesta (*Hipparchia semele*) Helsinki-Vantaan lentokentältä. Tummahäränsilmää havainnoitiin heikon edellisvuoden jälkeen Ahvenanmaan ja Varsinais-Suomen ohella myös maan kaakkoiskulmalta (*Ka* Virolahti, *Sa* Lappeenranta, Ruokolahti). Sen sijaan idänhäränsilmä (*Hyponephele lycaon*) jäi seurannassa toista vuotta perätysten havainnoitta; Lajitietokeskuksen tietokannasta löytyy sentään yksi maininta Varsinais-Suomesta. Tummapapurikon (*Lasiommata maera*) yksilömäärä oli suurimmillaan kahdeksaan vuoteen, mutta idänniittyperhonen (*Coenonympha glycerion*) jäi melkein puoleen edelliskesän luvuista – vaikka seu- →

ANSSI HURME

KIMMO SAARINEN

Kuuma kesäkuu lennätti toisia sukupolvia

Täpläpapurikon kakkospolvea avitti vahva alkukesä: *"Niitä oli lennossa eilen (9.6.) Joutsenossa enemmän kuin lajia olen koskaan pystynyt lyhyessä ajassa näkemään. Yhdessä kuusimetsän valoläikässä kisaili jopa 8 täpläpapurikkoa."* Tämä kuvattiin *Ab* Paraisilla 11.8.2021.

"Kotkan Sunilan tehtaan alueelta Pyötisestä (670:349) tuli syöttirysällä P. aegeria 22.8-4.9.2021. Olen pitänyt lajia rannikkoalueeltamme hävinneenä. Rysäpaikan välittömässä läheisyydessä ei ole kuusikkoa."

Täpläpapurikko ei ollut viime kesänä ainoa loppukesästä toisena polvena lentoon lähtenyt laji. Yhtä suuria lukuja kirjattiin viimeksi kesällä 2018, jolloin kakkospolven havaintoja tehtiin ainakin 17 päiväperhosesta (Saarinen 2019). Selityskin saadaan Ilmatieteen laitoksen viime kesän yhteenvedosta (Lehtonen 2021): viileähköstä loppukesästä huolimatta kesä-elokuun keskilämpötilasta muodostui laajalti maan etelä- ja keskiosissa ennätyksellisen korkea, mikä korosti kesä-heinäkuun poikkeuksellista lämpimyyttä. Toisen sukupolven yksilöitä on havaittu erityisesti vuosina, jolloin kesäkuun keskilämpötila on ollut korkea (Jantunen ym. 2008) – kuten kesällä 2021. Koko maan keskiarvoa tarkasteltaessa kesäkuun keskilämpötila oli noin 3,9 °C jakson 1981–2010 keskiarvoa korkeampi.

Säännöllisesti kahtena polvena lentävät vakituisista lajeistamme peltovirnaperhonen (*Leptidea juvernica*), lanttuperhonen (*Pieris napi*), helmihopeatäplä (*Issoria lathonia*), karttaperhonen (*Araschnia levana*), hohtosinisiipi (*Polyommatus icarus*) ja pikkukultasiipi (*Lycaena phlaeas*). Nykyisellään joukkoa voitaneen jo täydentää isokultasiivellä (*Lycaena dispar*) ja kannussinisiivellä (*Cupido argiades*). Monet näistä ehtivät kesän 2021 kaltaisissa suotuisissa oloissa muodostamaan jopa kolmatta sukupolvea.

Edellä mainittujen lisäksi päiväperhosseurantaan ilmoitettiin viime kesänä kakkospolven havaintoja ainakin kymmenestä muusta lajista. Näistä neljä lentää jo melko säännöllisesti loppukesästä. Paatsamasinisiipi (*Celastrina argiolus*) mainittiin heinäkuussa peräti 41 ruudusta ja elokuussa vielä seitsemästä ruudusta, pohjoisimmillaan *Oba* Oulusta 27.8. Täpläpapurikkoja havainnoitiin elo-syyskuun aikana Varsinais-Suomesta Pohjois-Karjalaan kahdeksasta ruudusta; jotakuinkin saman verran kirjattiin havaintoja niittyhopeatäplälle (*Boloria selene*) välillä 11.8. (*Sa* Savonlinna) ja 10.9. (*Sa* Lappeenranta). Keltaniittyperhonen (*Coenonympha pamphilus*) löytyi elokuussa neljästä ruudusta lähinnä Varsinais-Suomesta, josta myöhäisin havainto tuli *Ab* Paraisilta 1.9.

Satunnaisemmin toiseen polveen ennättävistä lajeista ilmoitettiin piippopaksupää (*Ochlodes sylvanus*) *Kb* Kiteeltä 19.8. Kangasperhonen (*Callophrys rubi*) tavattiin ainakin neljästä ruudusta; äärihavainnot tehtiin *Om* Raahessa 24.8. ja 27.9. Lajitietokeskuksen muiden havaintojen puolelta löytyy vieläkin myöhäisempiä kangasperhosia Etelä-Savosta (*Sa* Imatra 3.10., Mäntyharju 25.10.). Ilmeisiä toisen polven yksilöitä olivat myös hopeasinisiivet (*Polyommatus amandus*) kolmesta seurantaruudusta elokuun alkupuolelta (*Sa* Imatra 2.8., Sa Lappeenranta 6.8., *Ab* Kemiönsaari 12.8.). Elokuiset virnaperhoset (*Leptidea sinapis*) voivat olla myös peltovirnaperhosia, mutta ainakin *Sb* Pieksämäen (5.8.) ja *Tb* Petäjäveden (6.8.) toisen polven yksilöt voisivat olla sitä "tavallisempaa". Ja jos niitä lensi Keski-Suomessa, miksei sitten myös etelämpänä – virnaperhosten tunnistamisen kanssa pähkäilee varmasti moni. Peltovirnaperhosesta tehtiin myös kolmannen sukupolven havaintoja syyskuussa (*Ab* Turku 6.9., *Ab* Raisio 6.9.).

Elokuun alussa havaitut ritariperhoset (*Papilio machaon*) ja niittysinisiivet (*Cyaniris semiargus*) saattoivat nekin olla toisen sukupolven yksilöitä. Nämä mukaan luettuna tuloksena olisi 18 vähintään kaksisukupolvista lajia kesällä 2021. Ja enempäänkin olisi ollut aineksia, sillä kesällä 2018 toiseen polveen ehtineistä lajeista jäivät nyt havainnoitta niin mustatäplähiipijä (*Carterocephalus silvicola*), ketokultasiipi (*Lycaena hippothoe*), pikkusinisiipi (*Cupido minimus*) kuin idänniittyperhonen (*Coenonympha glycerion*). Lajitietokeskuksen muista havainnoista tekisi mieli nostaa esiin vielä pihlajaperhonen (*Aporia crataegi*) – toista sukupolvea kenties vai sittenkin hämmentävän myöhään syntynyt yksilö *Sa* Mäntyharjulla 10.8.2021?

ANSSI HURME

Niittyhopeatäplällä oli heikko vuosi, mutta toistakin sukupolvea nähtiin. Tämä kuvattiin *Ab* Laitilassa 29.8.2021.

ANSSI HURME

Paatsamasinisiipiä ilmoitettiin heinä-elokuussa163 yksilöä kaikkiaan 47 seurantaruudusta. Kakkospolvi oli aikainen: havainnot painottuivat vahvasti heinäkuulle eikä koleahkolta syyskuulta tullut yhtään merkintää – toisin kuin esimerkiksi vuosina 2018 ja 2019. Sen sijaan Lajitietokeskuksen muista havainnoista löytyy erikoisen myöhäinen paatsamasinisiipi *Sa* Mäntyharjulta 25.10. Kuvan perhonen on *N* Raaseporista 16.7.2021.

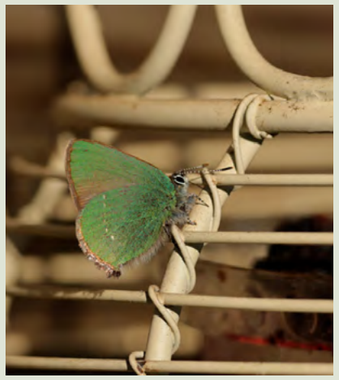

JARKKO ALATALO

Kangasperhosen toista sukupolvea on kirjattu seurantaan ani harvoin ja yksittäin, edellisen kerran vuonna 2019 (*Oa* Maalahti 14.9.) ja vuonna 2015 (*Sa* Lappeenranta 15.8.). Vuonna 2009 tavattiin useampikin yksilö *Om* Raahesta (10.-20.9.), josta niitä kuvattiin jälleen viime kesänä muutama yksilö, tämä viimeisenä 27.9.2021.

• *Jantunen J, Kaitila J, Kolev Z, Välimäki P. (2008). Ilman diapaussia kehittyvät sukupolvet yleistyneet päiväperhosillakin. - Baptria 33: 36-37.*
• *Lehtonen I. (2021). Viileästä lopusta huolimatta kesä oli hyvin lämmin. - Ilmastokatsaus 8/2021: 8-10.*
• *Saarinen K. (2019). Uusia sukupolvia kesällä 2018. - Baptria 44: 17.*

↓

rantaruutuja olikin jälleen lähes ennätysmäärin. Näiden joukossa oli liki vuosikymmeneen ensimmäinen havainto Pohjois-Hämeestä (*Tb* Virrat). Saraikkoniittyperhonen (*Coenonympha tullia*) puolestaan kirjattiin viiden vuoden tauon jälkeen Sompion Lapista (*Lkor* Sodankylä). Lisätään vielä loppuun Lajitietokeskukseen tallennetut ruostepapurikon (*Lasiommata megera*) havainnot: elokuun alkupuoliskolla perhosta havainnoitiin Ahvenanmaalta ainakin neljä yksilöä.

Sinisiivet olivat melkein keskivertovuoden tasolla, vaikka peräti kahdeksan lajia hiipui heikomman edelliskesän luvuistaan. Joukossa oli kolme heimonsa tavallisimpiin kuuluvaa lajia: paatsamasinisiivelle (*Celastrina argiolus*) sentään kertyi eniten uusia seurantaruutuja, joukossa pitkästä aikaa yksi Sompion Lapistakin, mutta niitty- ja hopeasinisiivestä ei juuri myönteistä kerrottavaa ole. Kumpaakin on laskettu vähemmän vain seurannan alkuvuonna 1991 ja havaintoruutujakin oli heikoimpien kesien tasoa. Hopeasinisiivestä annettiin kuitenkin pohjoisin seurantalöytö 14 vuoteen Perä-Pohjanmaalta (*Obb* Pello). Juolukkasinisiivellä seurantaruutuja oli vähiten kuuteen vuoteen ja huhtasinisiipikin (*Aricia nicias*) jäi pitkästä aikaa alle sadan yksilön. Sen sijaan keskikesän paahdepaikoilla sinistä riitti: kangassinisiipiä (*Plebejus argus*) laskettiin ennätyksellisen paljon kolmanneksi suurimmasta ruutujoukosta ja ketosinisiipiäkin (*Plebejus idas*) oli eniten yli vuosikymmeneen. Seurantaan niitä on tilastoitu enemmän vain kolmesti, viimeksi vuonna 2010. Lajiparin tavoin myös hohtosinisiipi (*Polyommatus icarus*) runsastui edellisestä kesästä – kuten ennätyksellisen monesta ruudusta tavoitetut kalliosinisiipi ja virnasinisiipi (*Glaucopsyche alexis*), josta tehtiin yli vuosikymmeneen havainto Pohjois-Karjalasta (*Kb* Tohmajärvi). Pikkusinisiivenkin (*Cupido minimus*) neljä havaintoruutua sivusi edeltävän vuosikymmenen parasta tasoa. Harjusinisiipi (*Scolitantides vicrama*) ilmoitettiin vain kahdesta Satakunnan ruudusta, mutta laskijan mukaan lajilla oli hyvä vuosi. Muurahaissinisiipiä (*Phengaris arion*) on havainnoitu kolmesta seurantaruudusta viimeksi vuosina 2004 ja 2005, mutta *Sa* Taipalsaarella tehty kartoitus ei paljon lupaile: lajin arvioitiin olevan jopa häviämisen partaalla. Kannussinisiipi (*Cupido argiades*)

→

Kannussinisiipiä (*Cupido argiades*) on havainnoitu seurantaan seitsemästä eliömaakunnasta, eniten Etelä-Karjalasta ja Uudeltamaalta. Kesällä 2021 yksi neljästä yksilöstä kuvattiin *Sa* Ruokolahdella 27.7.2021.

SEPPO KELTANEN

→

palasi välivuoden jälkeen seurantatilastoihin kaakkoisrajaa hipovien kolmen ruudun voimin (*Ka* Miehikkälä 29.8., *Sa* Ruokolahti 27.7., *Kb* Kitee 25.7.). Lehtosinisiivestä (*Aricia artaxerxes*) tehtiin vasta kolmas seurantahavainto 2000-luvulla Etelä-Pohjanmaalta (*Oa* Kristiinankaupunki).

Nopsa- ja kultasiiville kesä oli heikoin viiteen vuoteen. Edellisen kesän määristä jäivät kuitenkin vain kangasperhonen (*Callophrys rubi*) ja ketokultasiipi, jota ilmoitettiin vähiten seitsemään vuoteen. Luhtakultasiipi (*Lycaena helle*) jäi ryhmänsä ainoana vain vanhoihin seurantaruutuihin Perä-Pohjanmaalla (*Obb* Keminmaa, Tornio). Isokultasiivelle (*Lycaena dispar*) sen sijaan tilastoitiin kaksi uutta ruutua *Sa* Taipalsaarelta ja kauempaakin *Sa* Joutsasta, joskin tähän havaintoon ei saatu lisävarmennusta. Muutaman uuden seurantaruudun sai myös ennätyksellisen runsas jalavanopsasiipi (*N* Nurmijärvi/Tuusula, *Sa* Kouvola), jonka ohella vain ruostenopsasiipi (*Thecla betulae*) ja pikkukultasiipi (*Lycaena phlaeas*) olivat keskivertovuotta runsaampia. Ruostenopsasiiven seurantatilastoissa vain vuosi 2013 on ollut niin yksilömäärän kuin seurantaruutujen osalta parempi. Pikkukultasiipiä puolestaan on laskettu enemmän vain vuosina 2005 ja 2006, ja ruutumääräkin on ollut suurempi vain kesällä 2019. Pohjoista alalajia *polaris* ilmoitettiin edelliskesän tavoin kolmesta ruudusta sekä Inarin että Enontekiön Lapista. Tamminopsasiipi (*Favonius quercus*) löydettiin neljästä uudesta ja tuominopsasiipi (*Satyrium pruni*) viidestä uudesta seurantaruudusta, pohjoisimmillaan *Kb* Tohmajärveltä.

Runsaslajisia ruutuja ennätysmäärin

Hyvä kesä näkyi myös runsaslajisten ruutujen määrissä. Vähintään 40 päiväperhoslajiin päästiin peräti 69 seurantaruudussa (taulukko 4 sivulla 10), joista selvästi yli puolessa (43) lajeja kirjattiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Perinteiset Etelä-Savo (20) ja Etelä-Häme (19) dominoivat tilastoa. Yhdeksästä muusta eliömaakunnasta huomionarvoista oli muun muassa vain kaksi runsaslajista ruutua Uudeltamaalta. Pohjoisimmat 40 lajin ruudut löytyivät tutuilta paikoilta Oulun Pohjanmaalta (*Oba* Utajärvi) ja Keski-Pohjanmaalta (*Om* Raahe). Kaikkiaan seitsemän ensikertalaista jakautuvat viiteen maakuntaan Varsinais-Suomesta Pohjois-Savoon.

Vähintään 50 lajia tavoitettiin myös ennätyksellisen monesta seurantaruudusta (19), jotka jakautuivat peräti kahdeksan eliömaakunnan alueelle. Pohjoisimpina *Om* Raahe ja *Ok* Kajaani/Sotkamo olivat seurannassa maakuntiensa ensimmäiset 50 lajiin yltäneet päiväperhosruudut. Muutaman heikomman kesän jälkeen kärkiruuduissa ylitettiin jälleen 60 lajia; edellisen kerran näin tapahtui kahden ruudun voimin vuosina 2016 ja 2013. Yhden seurantakesän ajalta 60 päiväperhoslajia on tilastoitu kaikkiaan vain kolmesta ruudusta, 50 lajia 50 ruudusta ja 40 lajia 232 ruudusta. Seurannan 31 vuoden aineistossa 40 päiväperhoslajin havaintoruutuja on nyt yhteensä 548 (19 %). Näistä melkein puolet (253) on vähintään 50 päiväperhoslajin ruutuja ja joka kymmenes (68) yltää 60 lajiin. Kesällä 2021 vähintään 70 päiväperhoslajin kärkiruutuihin saatiin kahdeksas jäsen *Kb* Rääkkylästä (691:363) täpläpapurikkohavainnon myötä. Toisessa ääripäässä on 1 329 (46 %) alle kymmenen lajin ruutua, joista joka viides (299) sisältää tietoja vain yhdestä lajista. Kesällä 2021 yli puolet (54 %) seurantaruuduista jäi alle kymmenen lajin, mutta vain yhden lajin ruutujen osuus (99; 12 %) pieneni selvästi edellisvuosista. Kaikkiaan kesän perhosruuduista kirjattiin jo kolmantena vuotena peräkkäin yli 11 000 lajihavaintoa. Yhtenäiskoordinaatiston 10 x 10 km ruuduista 981 (25 %) on vielä toistaiseksi vailla yhtään seurantahavaintoa.

Päiväperhosseuranta jatkuu kesällä 2022. Suositeltavin tapa on tallentaa päiväperhoshavainnot Lajitietokeskuksen **NAFI-lomakkeella**, jossa päiväperhoslajit on valmiiksi nimettynä eli vain yksilömäärät tarvitsee kirjata; ohjeet löytyvät seurannan sivuilta https://laji.fi/project/MHL.6/about. Vain tällä lomakkeella kirjatut havainnot ovat mukana päiväperhoskesän yhteenvedossa; lomakkeen loppuun voi hyvin lisätä muitakin kuin päiväperhostietoja, koska seurannasta tiedot linkittyvät suoraan Lajitietokeskukseen. Maatalousympäristön linjalaskennan tiedot tallentuvat niin ikään omalla lomakkeellaan; yritämme seuraavaan yhteenvetoon mennessä saada seurantalomakkeet jonkinlaiseen keskusteluyhteyteen!

Ja huomio huomio!

Päiväperhoshavaintoja voi vielä postittaa paperilomakkeillakin, mutta huomatkaa tämä: 1) **aikaisemmat vastauslähetyskuoret (lähetystunnus 5009798) eivät ole enää voimassa**. Älkää siis sellaisia käyttäkö, jos joku postikuori on vielä tallessa. Myös 2) **palautusosoite muuttuu**. Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutin toiminnan supistamisen takia päiväperhosseurantaa tehdään nyt osana Perhostutkijain Seuran toimintaa, mutta lomakepostit lienee varminta laittaa kirjoittajan kotiosoitteeseen. Lähetyskulujen mahdollisesta kompensoinnistakin pääsemme varmasti sopimukseen perinteisten postittajien kanssa!

Paperipostia suositeltavampaa olisi toimittaa perhostiedot sähköpostitse lähes missä tahansa muodossa – skannattuna, excelinä tms. Viimeistään jouluun mennessä lähetetyt päiväperhostiedot ehtivät varmasti mukaan seuraavaan vuosikatsaukseen. Nyt hyvillä mielin kohti seuraavaa perhoskesää!

Kiitokset

Lämmin kiitos kaikille vuonna 2021 päiväperhosten seurantatietoja tallentaneille ja lähettäneille. **Tapani Lahtea** kiitän kartoista ja seurannan teknisestä tuesta, **Ilari Lehtosta** Ilmatieteen laitoksen mahtavista kuukausikatsauksista ja **Maria Jokelaa** seuranta-aineiston esikäsittelystä. Vuosikatsausta ja sen oheiskirjoituksia kuvittivat **Juha Ahvonen**, **Jarkko Alatalo**, **Tari Haahtela**, **Anssi Hurme**, **Juha Jantunen**, **Kirsi Kaukonen**, **Seppo Keltanen**, **Juha Majala**, **Seppo Muukkonen** ja **Jari Räty** – lämmin kiitos kaikille! Ympäristöministeriö on tukenut seurantaa vuonna 2021; **Mikko Kuussaarelle** kiitos seurantojen yhteishaun ja raporttien kokoamisesta ministeriön suuntaan.

Pikkukultasiipi (*Lycaena phlaeas*) runsastui edelliskesästä yli 50 %. Viime kesänä sitä ilmoitettiin seurantaan enemmän kuin koskaan muun muassa Satakunnasta ja Etelä-Savosta.

JUHA JANTUNEN

Seurantaan vuonna 2021 tietoja antaneet. SYKE:n linjalaskentaan osallistuneiden havaintoja Lajitietokeskuksesta ei teknisistä syistä ehditty sisällyttää vuosiraporttiin.

Aalto Petri, Aaltonen Tero, Aarela Heikki, Ahvonen Juha, Aitolehti Milja, Alatalo Jarkko, Alestalo Pekka, Alm Sirkka, Autere Yrjö, Colliander Hans, De Goede Ron, Elfving Olli, Fernelius Lars-Erik, Goncharskaia Mariia, Gustafsson Tapio, Haahtela Tari, Haataja Kari, Haavikko Anja, Hackman Seija, Halkola Jari, Heikkinen Erja, Heikkinen Sanna, Heikkinen Toivo, Heinonen Marko, Heinonen Raimo, Heinonen Ville, Heliölä Janne, Helminen Olavi, Hirvonen Anne, Holmiluoto Ari, Horneman Risto, Hotanen Riitta, Huhmarniemi Alpo, Huhtanen Jarmo, Hurme Anssi, Huuhtanen Silja, Huuskonen Salla, Hyttinen Erkki, Hyttinen Juha, Hyttinen Kaarina, Hyvärinen Liisa, Hyvärinen Markku, Häkkänen Juuso, Inkinen Pekka, Itämies Arja, Itämies Juhani, Jaakkola Ulriikka, Jalava Harri, Jalava Matti, Jalava Verner, Jantunen Juha, Jarva Leena, Jauhiainen Tarja, Johansson Niko, Jokela Maria, Jokimäki Jukka, Jouhki Tommi, Juutilainen Ilmari, Järvinen Orvo, Järviö Jarmo, Järviö Riitta, Kainulainen Sari, Kairamo Juhani, Kajalo Ilkka, Kallinen Jarmo, Kallinen Kirsi, Kallio Erkki, Kallojärvi Tapio, Kanerva Jaakko, Kankaanpää Esa, Kankaansivu Juha, Kantonen Pauli, Kari Eero, Karjalainen Raimo, Karjalainen Timo, Karttunen Mika, Kelo Eira, Kelo Jorma, Kelo Marko, Keltanen Seppo, Keskitalo Margit, Kesseli Reima, Kilpimaa Janne, Kittilä Emmalotta, Kitunen Matti, Koivikko Elisabet, Koivikko Matti, Koivisto Jaana, Koivumäki Kaija, Komulainen Tuomo, Korhonen Juha, Korkiatupa Eveliina, Korpio Marja, Kortesaari Jani, Koskela Tapio Johannes, Koskenmäki Minna, Koski Tapio, Kujala Pasi, Kujala Perttu, Kulmala Kari, Kumpula Lassi, Kursula Reijo, Kuukka Kaapo, Kuusela Seppo, Kuussaari Mikko, Laasonen Erkki, Laasonen Leena, Lahtinen Olli, Lapakko Aleksi, Lautamäki Terttu, Lehto Jyrki, Lehtonen Ilari, Lehtonen Samuli, Lehtonen Tero, Leinonen Lotta, Liljeblad Markku, Lilvanen-Pelkonen Liisa, Lintervo Markku, Luiro Jarno, Luukkonen Lauri, Löfgren Seppo, Majala Juha, Majuri Lyydia, Malinen Pekka, Manninen Arttu, Martikainen Risto, Matilda Tilta, Mettälä Seppo, Modig Marjukka, Myntti Kari, Myntti Tarmo, Mäkinen Jussi, Mäkinen Timo, Mäkynen Pekka, Niemi Asko, Nivamäki Jorma, Nokio Saaga, Norrdahl Kai, Nupponen Pertti, Nykänen Eelis, Nykänen Sari, Näppä Annikki, Ojalainen Pekka, Okkonen Harri, Oksala Jemina, Paavilainen Anja, Paavilainen Pekka, Pajukangas Kai, Partanen Pekka, Parviainen Hannu, Patrikainen Jarmo, Patrikainen Saila, Pelkonen Mika, Peltonen Eero, Peltonen Elina, Penttilä Kari, Pietiläinen Heikki, Piirainen Markus, Pirhonen Anna-Liisa, Poutanen Pekka, Poutanen Terho, Pulli Timo, Pyhtilä Eeva, Pylväs Erkki, Pöyry Iiris, Pöyry Ilo, Pöyry Juha, Rantanen Jouko, Reinikainen Sami, Rimpiläinen Juha, Risberg Elias, Rytteri Susu, Saari Jouni, Saari Kaisa, Saarinen Anu, Saarinen Kaapo, Saarinen Kimmo, Sallinen Tatu, Salmela Teppo, Salminen Jere, Salo Pälvi, Salo Veikko, Salonen Jari, Sappinen Juhani, Saralehto Jusa, Savikko Raija, Savikko Riitta, Schakir Ilhan, Sihvonen Harri, Simula Jukka, Siponen Elisa, Siponen Seppo, Siukonen Pirkko, Sojamo Esa, Solanterä Ilkka, Sormunen Lauri, Styrman Reino, Suhonen Pekka, Sulkava Heli, Sulkava Pekka, Sulkava Risto, Sundström Joni, Säily Tarja, Sällinen Jukka, Tahvanainen Kari, Tietäväinen Erkki, Tirronen Kristiina, Tirronen Suvi, Toikka Ari, Tulonen Veikko, Turja Sauli, Tähtinen Marko, Uotila Teemu, Uski Jouni, Vaalivirta Sirkka-Liisa, Valanti Mirva, Valo Risto, Vanhanen Hannu, Varrela Juha, Vasamies Heikki, Vest Anja, Viitalaakso Anne, Viitanen Esko, Vitikainen Tiina, von Bonsdorff Tea, Vuokko Seppo, Vuorinen Tupu, Wakkari Ari, Wawerek Wolfgang, Ärväs Maarit, Öhman Ossi

KUVA: JUHA HAJONEN

KIMMO SAARINEN

Päiväperhosillehan paras seurantakesä on ollut...

Jos päiväperhosille vuosi 1995 pisteytyykin mennyttä kesää paremmaksi, keisarinviitan luvut kertovat päinvastaisesta. 983 yksilöä asemoi sen sijalle 41 vuonna 1995, jolloin havaintoja annettiin 21 seurantaruudusta kuuden eliömaakunnan alueelta. Entä vuonna 2021? Kymmenes sija 10 707 yksilön voimin ja havaintoja 276 seurantaruudusta 16 eliömaakunnan alueelta! Eniten keisarinviittoja ilmoitettiin Etelä-Hämeestä, josta vuonna 1995 ei tullut ainuttakaan seurantahavaintoa lajista.

Viime kesänä päiväperhosia ilmoitettiin seurantaan ennätyksellisen paljon, mutta havaintopäivillä painotettu yksilömäärä jäi niukasti kesän 1995 tasosta. Minkälaisia olivat nämä ennätysvuodet ja kumpi lopulta päiväperhosten kannalta parempi? Tehdäänpä vertailua muutamien seurantalukujen kautta.

Päiväperhosten **lajimäärä** on noussut seurannassa ja muutenkin. Ilmastokriisi – viimeiset seitsemän vuotta ovat olleet mittaushistorian kuumimmat maapallolla – näkyy perhosten laajamittaisena liikehtimisenä. Kesällä 1995 (96 lajia) kukaan ei ilmoittanut häiveperhosia – kuusamaperhosesta puhumattakaan. Ei tullut myöskään havaintoja isonokkosperhosista tai etelänhopeatäplistä, kannussinisiivistä tai isokultasiivistä. Peltovirnaperhosestakaan ei vielä tiedetty ja jalavanopsasiipikin jäi havainnoitta. Kesän 2021 (107 lajia) tilastoista kaikki yhdeksän löytyvät, muutamista on tullut jo melkein "tavallisiakin". Ainoastaan valkotäpläpaksupää löytyy vertailussa vain kesän 1995 muttei vuoden 2021 sarakkeesta. Tilanne 0–1 menneelle kesälle.

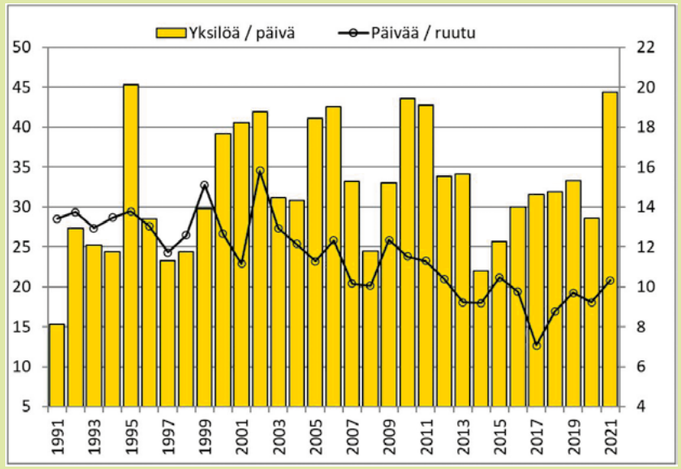

Seurannassa päiväperhoset ovat olleet runsaimmillaan vuosina 1995 ja 2021. Havaintojen ilmoittamisen välineet ovat tällä välin muuttuneet perin pohjin, postin kuljettamista paperilomakkeista ja koko kesän yhteenvedoista itse tietokantaan ilmoitettuihin yksittäisten perhosretkien tai -päivien digitietoihin.

Päiväperhosten yksilömäärä suhteessa niiden havainnointiin käytettyyn aikaan – **yhteenlaskettu runsaus** – oli kesällä 1995 (45,3 perhosta / päivä) roimasti edeltäviä ja seuraavia 90-luvun kesiä suurempi. Sama pätee kesään 2021 (44,3 perhosta / päivä) ainakin menneiden vuosien osalta. Vuonna 1995 ylitys syntyi melko tasaisesti lajista toiseen, ja vain viiden lajin yksilöitä oli vähintään 5 % kaikista, eniten nokkosperhosia (7,8 %). Sen sijaan kesällä 2021 sitruuna- ja nokkosperhonen rohmusivat merkittävät osuudet (16 % ja 17 %) ja neljän muunkin yksilöitä oli vähintään 5 % kaikista. Rnsauspiste kuuluu tasapainoisemmalle vuodelle 1995, tilanne 1–1.

Vuosien välisiä yksilö- ja ruutumääriä ei suoraan voi verrata, koska kesällä 1995 päiväperhostietoja annettiin vain 427 seurantaruudusta ja 5 882 havaintopäivältä – tosin tuolloin molemmat olivat ennätyksiään siihen mennessä. Viime kesänä ruutuja oli kuitenkin jo lähes kaksinkertainen määrä (841) ja havaintopäiviäkin melkein 50 % enemmän (8 691). Kun lajien yksilö- ja ruututiedot suhteutetaan havaintovuosiensa päivien ja ruutujen kokonaismääriin, 12 päiväperhoslajia on ollut runsaimmillaan vuonna 1995 ja viisi lajia vuonna 2021. Toisaalta viime kesänä niukimmillaan oli vain kaksi lajia, kun niitä vuonna 1995 oli 11. Niistä kuitenkin kahdeksan oli alussa mainittuja lajeja, joita tuolloin ei Suomessa vielä juurikaan ollut! Tämän perusteella **runsausennätykset** menisivät +12/-3 ja +5/-2 – piste vuodelle 1995 ja tilanne sille 2–1.

Ruutufrekvenssit eli seurantaruutujen parhaat ja heikoimmat prosenttiosuudet jakautuvat aika lailla samalla tavalla. Vuonna 1995 ruutuosuudet olivat suurimmillaan kahdeksalla ja heikoimmillaan 11 lajilla, joista voidaan jättää laskuista samat kahdeksan uutta lajia kuin edellä. Viime kesänä toistaiseksi suurimmat frekvenssit kirjattiin neljälle ja pienimmät kuudelle lajille. Näin ruutuennätyksetkin jäävät vuonna 1995 plussalle (+8/-3) ja painuvat viime kesältä pakkaselle (+4/-6). Tilanne 3–1.

Päiväperhoset on seurannan vuosiraporteissa luetteloitu yksilömääränsä mukaiseen järjestykseen runsaimmista alkaen. **Sijaluvut** antavat "kesätasopainotetun" kuvan kunkin lajin asemasta ja myös pidemmän aikavälin trendit tulevat hyvin näkyviin. Esimerkeistä käyvät aluettaan laajentanut keisarinviitta ja viime vuosina rajusti heilahdellut nokkosperhonen. Jos sijaluvuista siistitään satunnaisimpia vieraita, vuonna 1995 seitsemän vakituista lajia sijoittui korkeammalle kuin koskaan sitä ennen tai jälkeenkään. Vuonna 2021 tällaisia lajeja oli vain kaksi, keisarinviitta ja jalavanopsasiipi. Vuonna 1995 toistaiseksi alimmalle sijalleen vajosi vain pikkuapollo, mutta viime kesänä kaikkiaan kuusi lajia, joten sijaluvutkin taipuvat kesän 1995 hyväksi: tilanne 4–1.

Otetaan vielä otos lajiluettelon harvinaisemmasta päästä ja tarkastellaan vuonna 2019 uhanalaiseksi luokiteltuja päiväperhoslajeja. Vuonna 1995 niiden yhteenlaskettu yksilömäärä muodosti 1,8 % seurantavuoden perhoshavainnoista. Havaintoja kertyi noin joka neljännestä seurantaruudusta (112) yhteensä 26 lajista ja 4 683 yksilöstä. Viime kesänä uhanalaisista lajeista tuli seurantahavaintoja niin ikään 112 ruudusta – nyt niiden osuus oli vain 13 % seurantavuoden kaikista ruuduista. Kaikkiaan 29 uhanalaisesta lajista havainnoitiin 2 569 yksilöä, mikä oli 0,7 % päiväperhosten kokonaismäärästä. Uhanalaispiste kuuluu eittämättä vuodelle 1995 ja lopputulos 5–1 perustelee tuoreimman kesäkoosteen alaotsikon: tarjolla sittenkin enintään melkein parasta antia! Seurantateknisille selittelyille on toki sijansa ja onhan tarkasteluvuosien väliin osunut muitakin erinomaisia päiväperhoskesiä, varsinkin helteisen kuumat 2010 ja 2011, mutta toistaiseksi ei ole vuoden 1995 voittanutta. Olisikohan tulevasta kesästä jo ainesta parhaimman päiväperhoskesän titteliin? ■

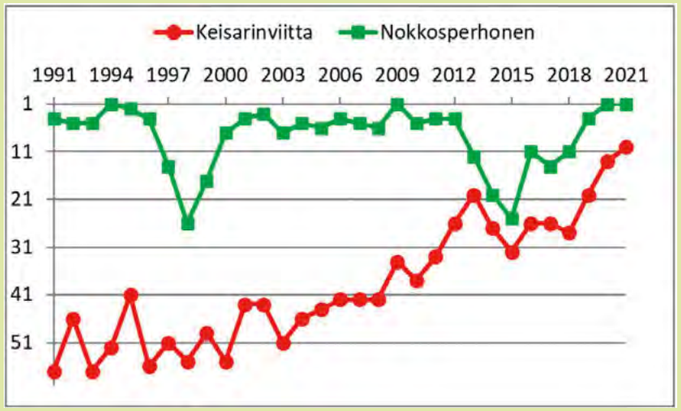

Keisarinviitan ja nokkosperhosen sijoittuminen Suomen päiväperhosten runsauslistalla 1991-2021. Keisarinviitan nousukiito jatkuu: 1990-luvulla se oli keskimäärin sijalla 52 (ääripäät 41-57), 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä sijalla 43 (34-51) ja 2010-luvulla sijalla 25 (13-33). Liekö viime kesän kymmenes sija ennakoinut jo kuluvan vuosikymmenen tasoa?

ARTIKKELIEN KIRJOITTAJA

Kimmo Saarinen

Tempauduin perhosten pariin jo alle kymmenvuotiaana kotikulmillani Lappeenrannassa. Keräily kuitenkin hiipui muiden harrastusten myötä, varsinkin kasvit alkoivat vetää urheilevaa teiniä enemmän puoleensa. Jatko-opinnot Joensuun yliopistossa toivat perhoset taas vahvemmin kuvaan ja vuosituhannen vaihteessa keräsin väitöskirjan ainekset Karjalan rajaluonnosta. Tutkimushankkeesta vastasi Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti, jossa aloitin kesäapulaisena jo vuonna 1992 ja jossa sittemmin tein niin tutkijan kuin johtajan hommia. Instituutissa pääsin myös osalliseksi perhoskirjojen tekoon: ensimmäinen oli Suomen kiitäjät ja kehrääjät (1996) ja toistaiseksi viimeisin "100 suomalaista perhosta" (2019). Baptriaan olen kirjoittanut lähes 80 artikkelia, tyypillisimmin Instituutin alullepanemasta valtakunnallisesta päiväperhosseurannasta, mutta myös perhosten aiheuttamista allergiaoireista, linjalaskennoista ja yksittäisistä päiväperhoslajeista. Seuran jäseneksi minua ehdotettiin "alaikäisenä" loppuvuodesta 1983 ja joitakin välivuosia lukuun ottamatta olen ollut mukana kohta neljä vuosikymmentä. Nyt teen päiväperhosseurantaa Seuran nimissä ja kiva niin!